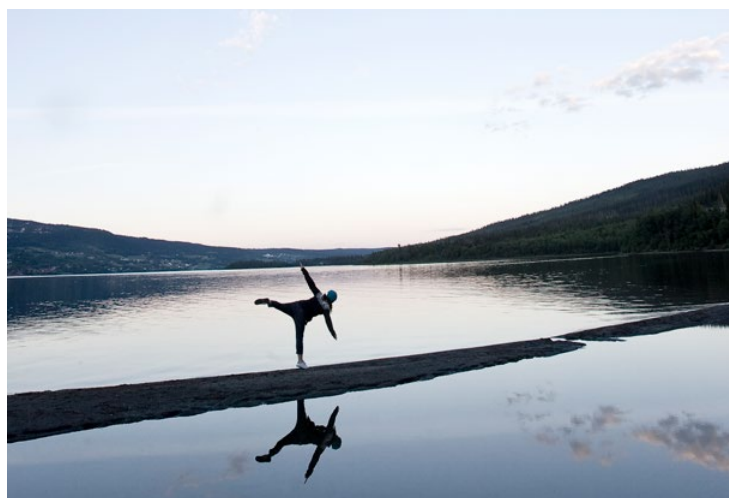

Sveriges friluftskommun 2021

Hanna Matschke Ekholm,
Malin Redmo och Lovisa Källmark,
IVL Svenska Miljöinstitutet

RAPPORT 6984 | SEPTEMBER 2021

Sveriges friluftskommun 2021

Hanna Matschke Ekholm, Malin Redmo
och Lovisa Källmark, IVL Svenska Miljöinstitutet

Beställningar

Ordertel: 08-505 933 40

E-post: natur@cm.se

Postadress: Arkitektkopia AB, Box 110 93, 161 11 Bromma

Internet: www.naturvardsverket.se/publikationer

Naturvårdsverket

Tel: 010-698 10 00 Fax: 010-698 16 00

E-post: registrator@naturvardsverket.se

Postadress: Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm

Internet: www.naturvardsverket.se

ISBN 978-91-620-6984-1

ISSN 0282-7298

© Naturvårdsverket 2021

Tryck: Arkitektkopia AB, Bromma 2021

Grafisk produktion: AB Typoform

Omslag: Maskot/Johnér bildbyrå, Bildarkivet

Innehåll

Förord	5
1. Sammanfattning	6
2. Fakta om undersökningen	7
2.1 Bakgrund	7
2.2 Syfte och mål	7
2.3 Tidigare års vinnare	7
2.4 Undersökningens koppling till de nationella friluftslivspolitiska målen	8
2.5 Genomförande	8
2.6 Definitioner och avgränsningar	10
3. Planer för friluftsliv	11
4. Information och samarbete kring friluftsliv	16
5. Aktiviteter och insatser inom friluftsliv	20
6. Resultat per kommun	26
7. Årets friluftskommun 2021	32
8. Årets förbättrare 2021	34
Bilaga 1. Enkät	35
Bilaga 2. Motivering och det goda exemplet	39
Bilaga 3. Öppna svar gällande naturvägledning	49
Bilaga 4. Ranking efter totalpoäng	51
Bilaga 5. Resultat uppdelat på län och kommun	58

Förord

Det senaste året har vi befunnit oss i en allvarlig situation med det nya Coronaviruset som slagit hårt mot hela samhället och påverkat oss alla i vår vardag. Vi har begränsat våra sociala kontakter samtidigt som det varit tydligt att behovet av att träffas varit stort just i dessa tider. En tydlig trend har varit att allt fler har valt att ses utomhus. En termos har packats för en fika i parken eller i det närliggande reservatet. De gröna miljöerna såväl i staden som utanför har erbjudit en möjlig mötesplats och lockat ut fler människor i naturen. Det visar vikten av att ha natur i närheten av människors vardag. Lika viktig har naturen längre bort blivit för ”hemstrandet” och ”svemestrandet”.

Kommunerna har en central roll att utveckla friluftslivet för befolkningen, för att bidra till hälsa och välbefinnande. Vi tycker att det är fortsatt angeläget att stimulera detta och har även i år genomfört en undersökning för att fånga upp det fina arbete som pågår ute i landet. Undersökningen baseras på en enkät som kommunerna själva fått svara på. Med detta som utgångspunkt delas priset till Sveriges friluftskommun ut. Priset delas ut av Naturvårdsverket i samarbete med Svenskt Friluftsliv och Sveriges Fritids- och Kulturchefsörening.

I rapporten kan du läsa om hur de svenska kommunerna arbetar med friluftsliv i dag. Du kan även läsa om flera goda exempel om hur kommunerna har arbetat med att öka tillgången till friluftsliv för barn och unga med barnkonventionen som utgångspunkt. Undersökningen är genomförd de senaste elva åren och en jämförelse av resultaten mellan åren finns med i rapporten för att kunna se utvecklingen i arbetet. Det är många kommuner som når maxpoängen i år och det är väldigt glädjande! Det visar att arbetet med friluftsliv blivit en naturlig del i kommunernas dagliga arbete. Vår förhoppning är att arbetet med Sveriges friluftskommun ska stimulera än fler att arbeta aktivt och planerat med friluftsliv.

Stockholm september 2021

Ingela Hiltula
Avdelningschef
Samhällsavdelningen

1. Sammanfattning

Kommunerna har en viktig roll för friluftslivet. För att uppmärksamma och stimulera kommunernas arbete med friluftsliv delar Naturvårdsverket, Sveriges Fritids- och Kulturchefsörening och Svenskt Friluftsliv årligen ut pris till Sveriges friluftskommun.

Med anledning av detta genomförs en årlig enkätundersökning. Målet är att över tid mäta kommunernas arbete som bidrar till att uppnå målen. Den kommun som uppnår högst antal poäng i undersökningen utses till Sveriges Friluftskommun.

Undersökningen har genomförts av IVL Svenska Miljöinstitutet på uppdrag av Naturvårdsverket. Följande områden ingick i undersökningen:

- Planer för friluftsliv (kapitel 3)
- Information och samarbete (kapitel 4)
- Aktiviteter inom friluftsliv (kapitel 5)
- Motivering och det goda exemplet (bilaga 2)

I årets undersökning har följande tre kommuner fått 32 poäng av 32 möjliga: Jönköping, Sundsvall och Olofström.

Kommun	Ranking	Total	Planer för friluftsliv	Information och samarbete	Aktiviteter inom friluftsliv
Jönköping	1	32	11	7	14
Sundsvall	1	32	11	7	14
Olofström	1	32	11	7	14

Mediankommunen uppnår i undersökningen ett totalresultat på 23 poäng.

Andelen poäng som kommunerna har fått av totalpoängen jämförs också med snittet av andelen poäng från de tre senaste årens undersökningar. Den kommun som har förbättrat sig mest, utses till Årets förbättrare 2021. Ett flertal kommuner i undersökningen uppnår goda resultat jämfört med snittet från tidigare år. Den kommun som har förbättrat sig mest är Partille, följt av Fagersta och Herrljunga.

Årets friluftskommun 2021: Olofström

Tre kommuner har fått högsta poäng och alla visar de på att de arbetar fokuserat med sikte på att stärka och utveckla friluftslivet inom kommunen. Baserat på goda exempel har Olofström valts till årets friluftskommun.

2. Fakta om undersökningen

2.1 Bakgrund

Kommunerna har en viktig roll för friluftslivet. För att uppmärksamma och stimulera kommunernas arbete med friluftsliv delar Naturvårdsverket, Sveriges Fritids- och Kulturchefsörening och Svenskt Friluftsliv (hädanefter benämnda de utdelande organisationerna) årligen ut pris till Sveriges friluftskommun. Detta görs inom ramen för Naturvårdsverkets arbete med att följa upp de nationella friluftslivspolitiska målen.

Utmärkelsen Sveriges friluftskommun har delats ut sedan 2010.

2.2 Syfte och mål

Syftet med utmärkelsen Sveriges friluftskommun är att skapa uppmärksamhet kring friluftsliv och stimulera kommunernas arbete, som bidrar till att nå de nationella friluftslivspolitiska målen.

Målet med undersökningen är att över tid mäta kommunernas insatser, som bidrar till att nå de nationella friluftslivspolitiska målen.

2.3 Tidigare års vinnare

Naturvårdsverket och dess samarbetspartners har delat ut priset till Sveriges friluftskommun sedan 2010. Tidigare vinnare har varit följande:

2020	Jönköping
2019	Olofström
2018	Sundsvall
2017	Huddinge och Örebro (två vinnare)
2016	Örnsköldsvik
2015	Örnsköldsvik
2014	Leksand, Söderhamn och Örebro (tre vinnare)
2013	Örebro
2012	Örebro
2011	Örnsköldsvik
2010	Sundsvall

2.4 Undersökningens koppling till de nationella friluftslivspolitiska målen

Resultatet av undersökningen kommer att användas för att över tid mäta kommunernas bidrag till att nå de nationella friluftslivspolitiska målen. De tio nationella friluftslivspolitiska målen är:

1. Tillgänglig natur för alla
2. Starkt engagemang och samverkan
3. Allemansrätten
4. Tillgång till natur för friluftsliv
5. Attraktiv tätortsnära natur
6. Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling
7. Skyddade områden som resurs för friluftslivet
8. Ett rikt friluftsliv i skolan
9. Friluftsliv för god folkhälsa
10. God kunskap om friluftslivet

Efter varje fråga i undersökningen anges vilket av de tio nationella friluftslivspolitiska målen som frågan är kopplad till. Mer information om målen finns på www.naturvardsverket.se

2.5 Genomförande

2.5.1 Projektorganisation

Undersökningen har genomförts av IVL Svenska Miljöinstitutet på uppdrag av Naturvårdsverket. Eva Stighäll, Naturvårdsverket, har varit kontaktperson för de utdelande organisationerna. I projektgruppen för undersökningen har dessutom ingått Dina Evenéus, Svenskt Friluftsliv och Kenneth Johansson, Sveriges Fritids- och Kulturchefsörening. Analys och sammanställning av resultaten samt rapport-skrivning har utförts av Hanna Matschke Ekholm, Lovisa Källmark och Malin Redmo, IVL Svenska Miljöinstitutet.

2.5.2 Undersökningens frågeställningar

Följande områden ingick i undersökningen:

- Planer för friluftsliv (kapitel 3)
- Information och samarbete kring friluftsliv (kapitel 4)
- Aktiviteter och insatser inom friluftsliv (kapitel 5)
- Goda exempel (bilaga 2)

Den ursprungliga frågemallen är framtagen av de utdelande organisationerna – med stöd av forskare i det nu avslutade forskningsprogrammet Friluftsliv i förändring. Genom åren som undersökningen gjorts har frågorna justerats, några har tillkommit och någon har utgått. Syftet har bland annat varit att säkerställa att olika kommuntyper med olika förutsättningar ändå har samma möjlighet att nå goda resultat, samt

se över hur frågeställningar kopplar till målen för friluftspolitiken. Den enkät som användes i undersökningen återfinns i bilaga 1.

2.5.3 Datainsamlingsmetod

Datainsamlingen genomfördes via en webbenkät under perioden 11 januari 2021 – 1 mars 2021. Två påminnelser via e-post gjordes under denna period till de kommuner som ännu inte skickat in sina svar. Kommuner som inte svarat på enkäten efter sista svarsdatum (1 mars) fick ytterligare en till påminnelse och fram till 5 mars att besvara enkäten. Flertalet av de som inte svarat på enkäten kontaktades också löpande per telefon för att se till att enkäten nått fram, vid behov skickades enkäten ut på nytt.

2.5.4 Svarsfrekvens

Totalt har 207 av Sveriges 290 kommuner fullföljt hela enkäten i årets undersökning, vilket ger en svarsfrekvens på 71 procent. Detta är en minskning jämfört med året innan då svarsfrekvensen för 2020-års undersökning var 80 procent.

Någon bortfallsanalys om motiven till att inte svara på undersökningen har inte ingått i uppdraget, men vid påminnelseamtal till de kommuner som inte svarat på enkäten (eller som påbörjat och inte slutfört) framfördes bland annat följande orsaker: 1) tidsbrist, 2) svårt att samla in kompletta svar då frågorna berör flera olika verksamheter i kommunen och 3) kommunen ser inget mervärde av att medverka. Gällande tidsbrist har många kommuner uttryckt hög arbetsbelastning på grund av den pågående pandemin samt att det är många inrapporteringar som ska göras den här tiden på året.

2.5.5 Poängbedömning

Totalt kunde en kommun få maximalt 32 poäng i undersökningen. Poängfördelningen framgår av enkätformuläret (bilaga 1).

Poängfördelningen inom undersökningens tre områden ser ut som följer:

- Planer för friluftsliv (11 poäng)
- Information och samarbete kring friluftsliv (7 poäng)
- Aktiviteter och insatser inom friluftsliv (14 poäng)

Den kommun som får flest antal poäng i undersökningen utses till Sveriges friluftskommun 2021. Om det är flera kommuner som fått lika många poäng kan fritextsvaret i sista frågan användas som utslagsfråga (juryn förbehåller sig då rätten att välja en vinnare utifrån deras bedömning). Andelen poäng som kommunerna har fått av totalpoängen jämförs också med snittet av andelen poäng från de tre senaste årens undersökningar. Den kommun som har förbättrat sig mest, det vill säga har fått störst positivt värde på differensen, utses till Årets förbättrare 2021.

2.5.6 Rapportupplägg

I kapitel 1 finns en sammanfattning av rapporten. Kapitel 2 innehåller fakta om undersökningen. Därefter presenteras resultatet från de tre delområdena i kapitel 3–5. För varje område presenteras resultaten på totalnivå, där resultatet per fråga visualiseras i diagram. I kapitel 6 redovisas respektive kommuns resultat totalt och per delområde. Slutligen presenteras årets vinnare av Utmärkelsen Sveriges Friluftskommun 2021 i kapitel 7 samt Årets förbättrare 2021 i kapitel 8. Enkätfrågor, öppna svar, goda exempel och ranking efter totalpoäng presenteras i bilagor.

2.6 Definitioner och avgränsningar

I undersökningen om Sveriges friluftskommun 2021 används följande definitioner och avgränsningar som också fanns med i den enkät som distribuerades till kommunerna.

Friluftsliv

Med friluftsliv menas vistelse utomhus i natur- eller kulturlandskapet för välbefinnande och naturupplevelser utan krav på tävling. (SFS 2010:2008)

Naturturism

Naturturism omfattar människors aktiviteter när de vistas i naturområden utanför sin vanliga omgivning. (Professor Peter Fredman, forskningsinstitutet ETOUR)

Friluftorganisation

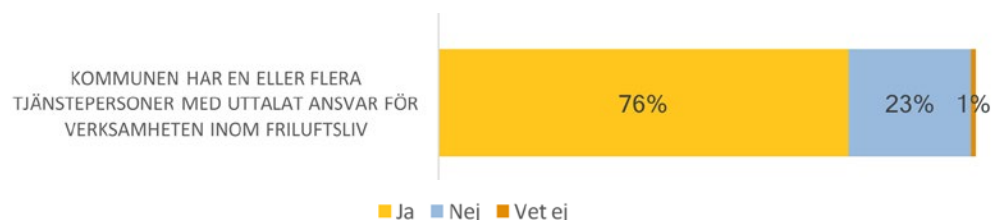
Med friluftorganisation menas ideell organisation som har till huvudändamål eller som i en väsentlig del av sin verksamhet bedriver eller främjar långsiktigt hållbart friluftsliv. (SFS 2010:2008)

3. Planer för friluftsliv

Området *Kommunens planer för friluftsliv* innehåller åtta frågor med syftet att fånga upp kommunernas arbete med friluftsliv på politisk/strategisk nivå.

ANSVAR FÖR FRILUFTSFRÅGOR INOM KOMMUNEN

Drygt sju av tio kommuner (76 procent) uppger att de har en eller flera tjänstepersoner med uttalat ansvar för kommunens verksamhet inom friluftsliv (friluftsstrateg, friluftssamordnare eller motsvarande), alternativt att ansvaret för friluftslivsfrågorna tydligt ingår i en tjänstepersons uppdrag. Resultatet är jämförbart med förra årets.

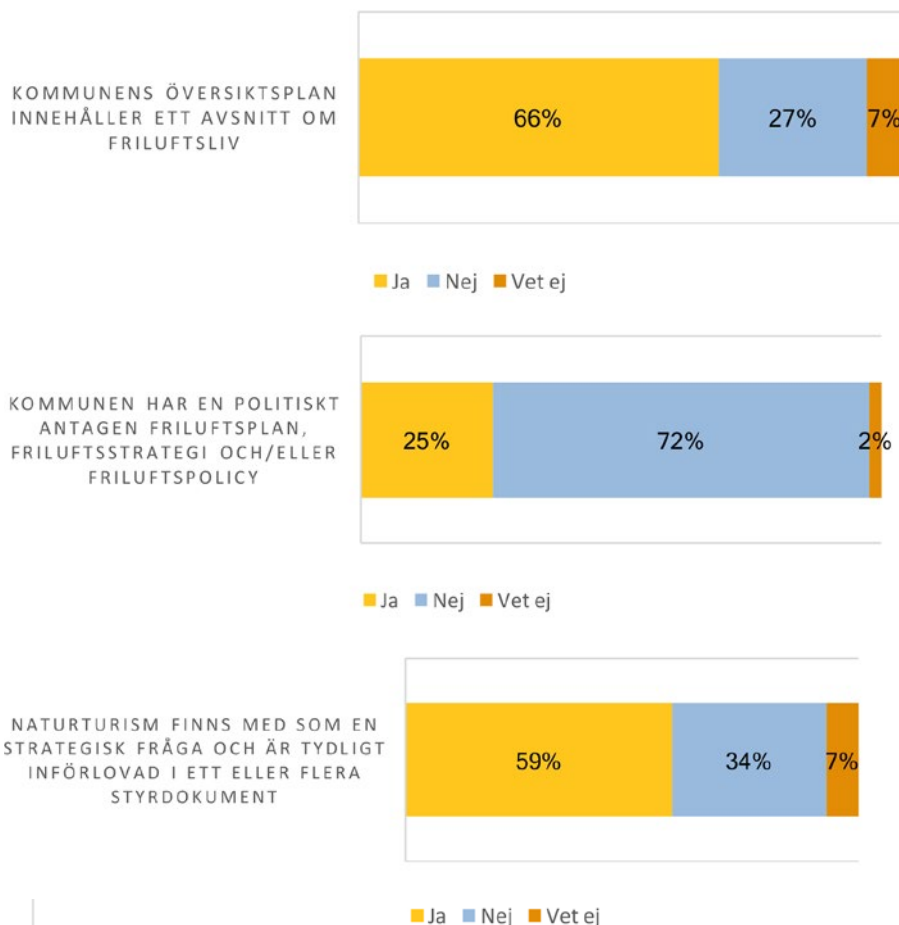
Andel Ja-svar	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Kommunen har en eller flera tjänstepersoner med uttalat ansvar för verksamheten inom friluftsliv	76%	71%	70%	75%	56%	61%	56%	58%	61%	52%	56%	47%

PLANER OCH STYRDOKUMENT KOPPLADE TILL FRILUFTSLIV

Nästan sju av tio kommuner (66 procent) har en översiktsplan (eller fördjupningar/tillägg till denna) med ett avsnitt om friluftsliv, där ambitionerna framgår tydligt och planen/fördjupningen/tillägget är beslutade eller aktualitetsprövade de senaste fyra åren. Det är en något högre andel än 2020.

En fjärdedel (25 procent) av kommunerna uppger att de har en politiskt antagen friluftsplän, friluftsstrategi och/eller friluftspolicy innehållande exempelvis konkreta mål, riktlinjer, hantering av markkonflikter och/eller planering för friluftsliv. Det är en fortsatt låg andel, i linje med tidigare årsresultat.

Sex av tio kommuner (59 procent) har naturturism som en strategisk fråga eller tydligt införlivat i ett eller flera styrdokument (till exempel näringslivsplan e.d.). Det är en högre andel än senaste års resultat, men likvärdigt med resultatet för 2018.

Andel Ja-svar	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Kommunens översiktsplan innehåller ett avsnitt om friluftsliv	66%	62%	59%	54%	44%	50%	45%	51%	49%	44%	47%	50%
Kommunen har en politisk antagen friluftsplän, friluftsstrategi och/eller friluftspolicy	25%	22%	22%	15%	14%	17%	13%	13%	15%	10%	13%	12%
Naturturism finns med som en strategisk fråga eller tydligt införlivat i ett eller flera styrdokument	59%	55%	48%	59%	46%	44%	41%	41%	35%	21%	29%	-

AVSATTAR RESURSER I DEN KOMMUNALA BUDGETEN

Fyra av fem kommuner (83 procent) har avsatta resurser för friluftsliv i den kommunala budgeten (ekonomiska och/eller personella). Det är en ökning från fjolårets mätning.

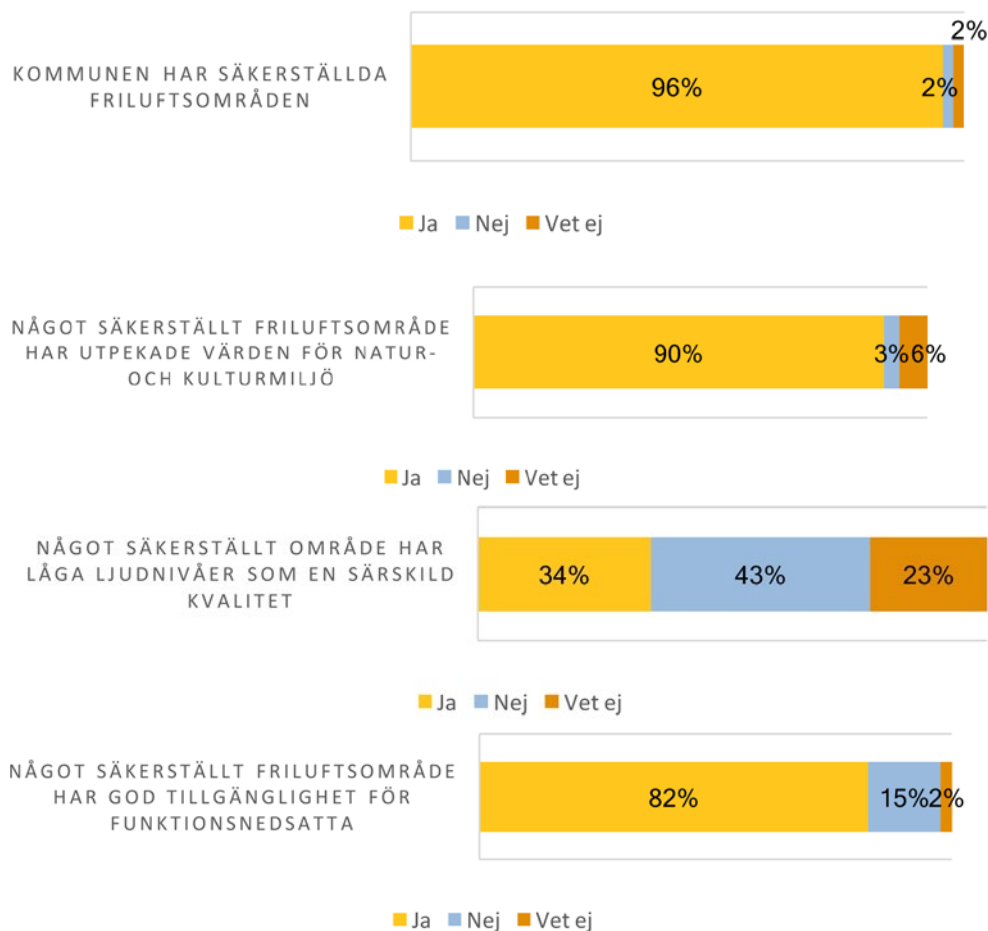
Andel Ja-svar	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Kommunen har avsatta resurser för friluftsliv i den kommunala budgeten	83%	79%	81%	87%	-	-	-	87%	89%	86%	84%	83%

SÄKERSTÄLLDA FRILUFTSOMRÅDEN INOM KOMMUNEN

De flesta kommuner har säkerställt friluftsområden i detaljplan, naturreservat eller kommunala naturreservat (96 procent). Nio av tio kommuner anger att något säkerställt friluftsområde har utpekade värden för natur- och kulturmiljö (90 procent), vilket är en ökning från fjolårets resultat som var 83 procent.

En av tre kommuner anger att något säkerställt friluftsområde har låga ljudnivåer som en särskild kvalitet (34 procent). Det är likvärdigt resultat som förra året utvisade.

Fyra av fem av kommuner uppger att något säkerställt friluftsområde har god tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning (82 procent). Detta är en ökning med 18 procentenheter sedan 2015, då frågan först ställdes.

Andel Ja-svar	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Kommunen har säkerställt friluftsområden	96%	93%	93%	91%	89%	91%	89%	90%	89%	83%	91%	90%
Något säkerställt friluftsområde har utpekade värden för natur- och kulturmiljö	90%	83%	88%	91%	-	-	-	-	-	-	-	-
Något säkerställt friluftsområde har låga ljudnivåer som en särskild kvalitet	34%	34%	32%	36%	-	-	-	-	-	-	-	-
Något säkerställt friluftsområde har god tillgänglighet för funktionsnedsatta	82%	74%	72%	70%	66%	69%	64%	-	-	-	-	-

SKOLORNAS TILLGÅNG TILL SÄKERSTÄLLD NATUR

Tre av fyra kommuner (73 procent) anger att merparten skolor (>50 procent) i kommunen har tillgång till säkerställd natur inom 300 meter med syftet att kunna användas under skoltid. Det är ett marginellt lägre resultat jämfört med 2020. År 2018 formulerades frågan om från att tidigare år ha handlat om säkerställda skolskogar.¹ Resultatet bör därför inte jämföras bakåt i tiden rakt av, men resultaten tyder på en positiv utveckling.

Andel Ja-svar	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Merparten skolor har tillgång till säkerställd natur	73%	75%	71%	68%	58% ¹	52%	52%	47%	46%	47%	43%	41%

1. Frågan som ställdes 2017 och tidigare var: Finns det i din kommun säkerställda skolskogar (utpekade i detaljplan, översiktsplan eller genom avtal med markägare)? En skolskog är ett avgränsat område som disponeras av skolan för lektioner och utevistelser.

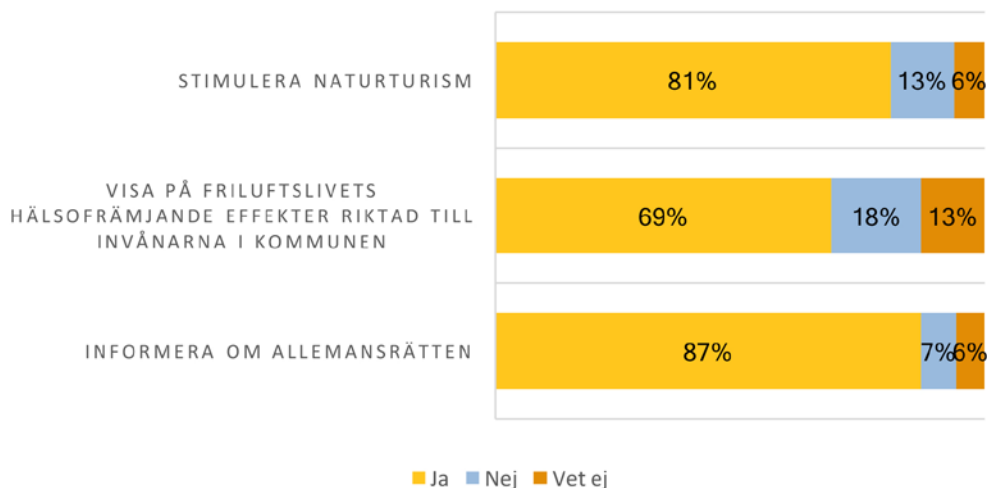
4. Information och samarbete kring friluftsliv

Området *Kommunens information och samarbete kring friluftsliv* innehåller fem frågor med syftet att ta reda på hur kommunen arbetar med naturvägledning och information om friluftsliv, samt hur samarbetet kring friluftslivsfrågor ser ut inom kommunen respektive över kommungränserna.

INFORMATION OM FRILUFTSLIV, NATURTURISM OCH ALLEMANSRÄTTEN

De flesta kommunerna har tillhandahållit information med syfte att stimulera naturturism (81 procent) och informera om allemansrätten (87 procent). Sju av tio kommuner (69 procent) har tillhandahållit information till invånarna i kommunen med syfte att visa på friluftslivets hälsofrämjande effekter. Det är en ökning från föregående år inom alla tre kategorier.

KOMMUNEN HAR TILLHANDAHÅLLIT INFORMATION MED SYFTE ATT:

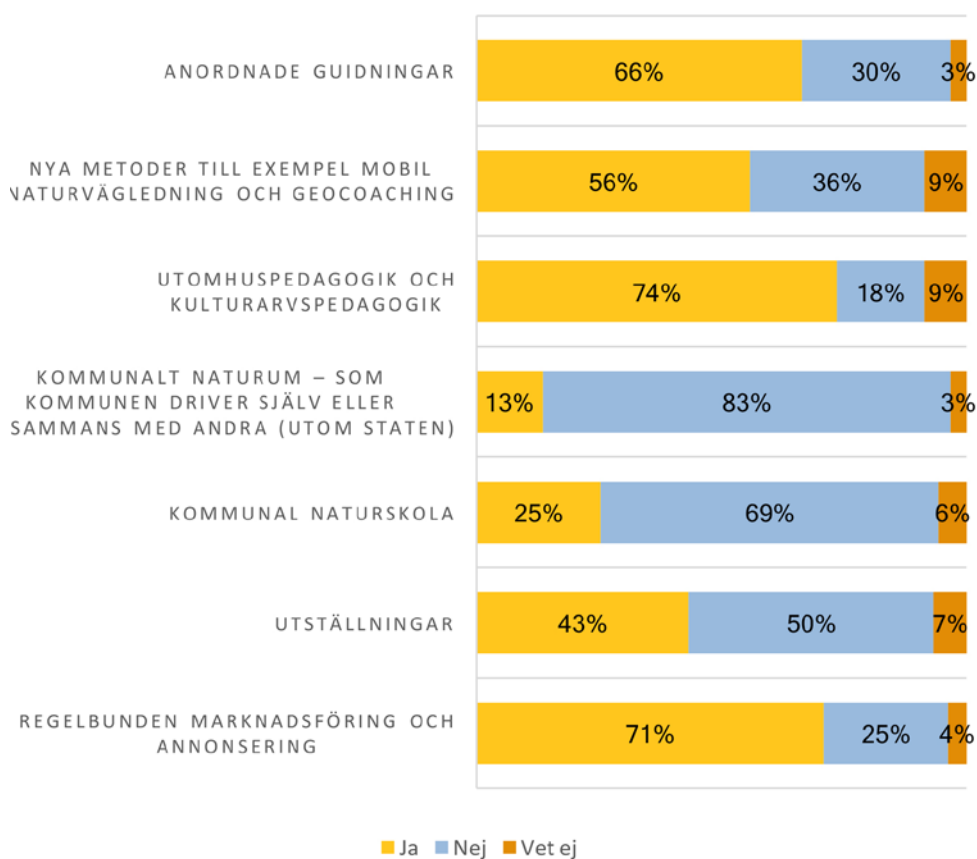

Andel Ja-svar	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
<i>Kommunen har tillhandahållit information i syfte att...</i>												
...stimulera naturturism	81%	74%	76%	79%	-	-	-	-	-	-	-	-
Nya metoder till exempel mobil naturvägledning och geocoaching	69%	55%	59%	60%	-	-	-	-	-	-	-	-
Informera om allemansrätten	87%	81%	82%	82%	65%	65%	64%	64%	64%	56%	58%	-

KOMMUNENS ARBETE MED NATURVÄGLEDNING

De flesta kommunerna (91 procent) anger att de arbetar med naturvägledning. Kommunerna arbetar med naturvägledning i olika former. Drygt sex av tio kommuner har genomfört Anordnade guidningar (66 procent), sju av tio arbetar med Utomhuspedagogik och kulturarvspedagogik (74 procent) samt Regelbunden marknadsföring och annonsering (71 procent). En lägre andel av kommunerna arbetar med naturvägledning i följande former: Nya metoder till exempel mobil naturvägledning och geocoaching (56 procent), Utställningar (43 procent), Kommunal naturskola (25 procent) och/eller Kommunalt naturum – som kommunen driver själv eller tillsammans med andra utom staten (13 procent).

KOMMUNEN ARBETAR MED NATURVÄGLEDNING I FÖLJANDE FORMER:

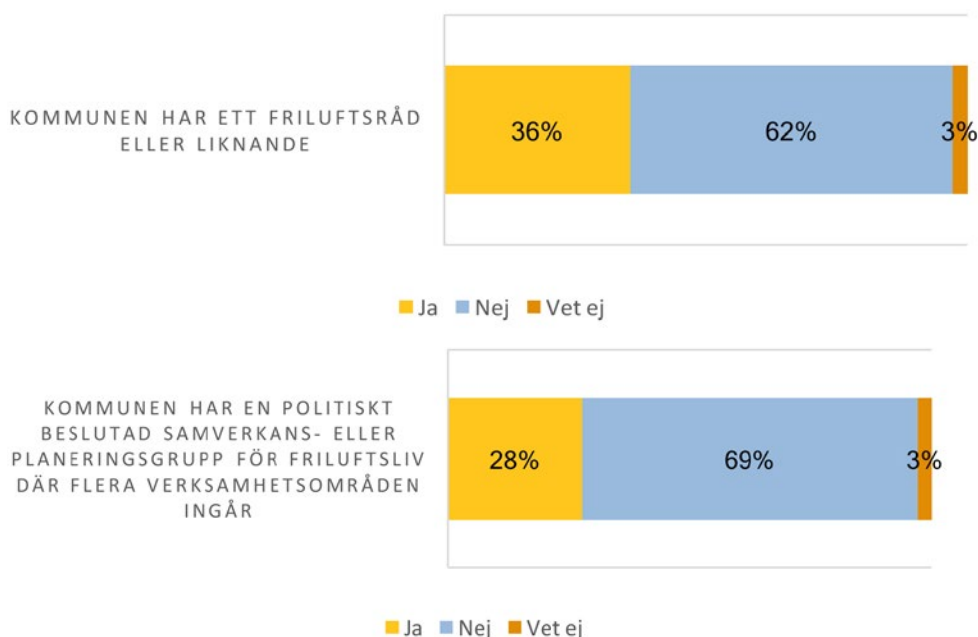
Utöver de former av naturvägledning som fanns med som svarsalternativ i enkäten har några kommuner angett att de arbetar med naturvägledning i annan form. Dessa svar redovisas i bilaga 3.

Andel Ja-svar	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
<i>Kommunen arbetar med vägledning i följande former:</i>												
Anordnade guidningar	66%	63%	64%	70%	51%	55%	47%	-	-	-	-	-
Nya metoder till exempel mobil naturvägledning och geocoaching	56%	43%	40%	39%	24%	31%	27%	-	-	-	-	-
Utomhuspedagogik och kulturarvspedagogik	74%	64%	64%	66%	49%	50%	41%	-	-	-	-	-
Kommunalt naturum – som kommunen driver själv eller tillsammans med andra (utom staten)	13%	13%	18%	16%	14%	20%	16%	-	-	-	-	-
Kommunal naturskola	25%	22%	23%	26%	19%	20%	19%	-	-	-	-	-
Utställningar	43%	40%	44%	42%	28%	31%	25%	-	-	-	-	-
Regelbunden marknadsföring och annonsering	71%	56%	62%	53%	38%	42%	35%	-	-	-	-	-

SAMARBETE OCH SAMVERKAN INOM KOMMUNEN

Cirka tre av tio kommuner (36 procent) har ett friluftsråd eller liknande för dialog med till exempel ideella friluftsförbund, stiftelser, markägare med flera kring friluftslivsfrågor i kommunen. Resultatet har ökat något sen 2020 års mätning.

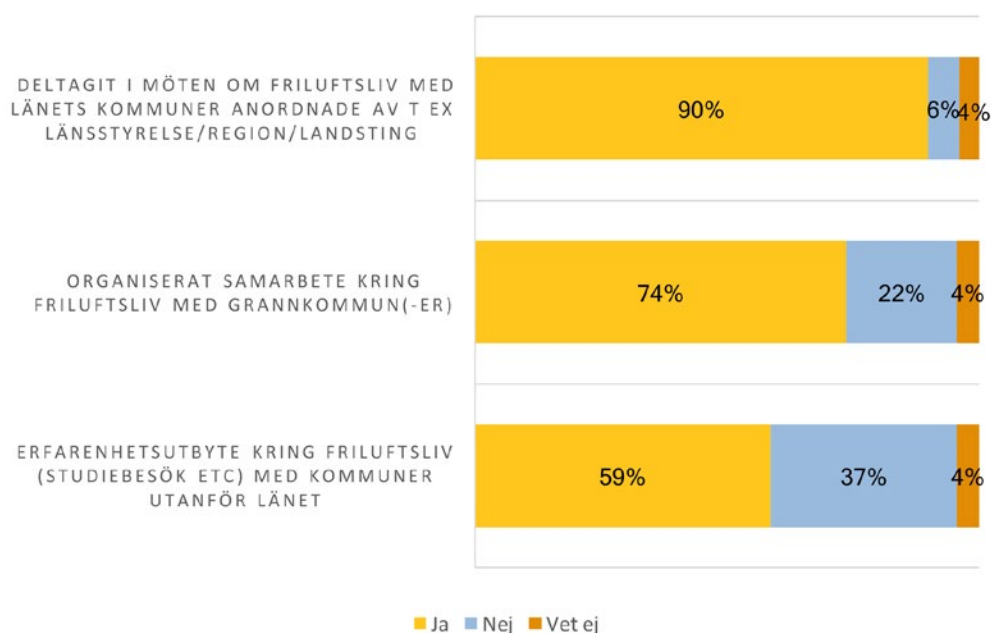
Något färre (28 procent) har en politiskt beslutad samverkans- eller planeringsgrupp för friluftsliv där flera verksamhetsområden ingår, vilket är högre jämfört med 2020.

Andel Ja-svar	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Kommunen har ett friluftsråd eller liknande	36%	31%	30%	33%	26%	28%	18%	21%	21%	19%	-	-
Kommunen har en politiskt beslutad samverkans- eller planeringsgrupp för friluftsliv där flera verksamhetsområden ingår	28%	24%	22%	25%	19%	20%	14%	16%	18%	-	-	-

SAMVERKAN KRING FRILUFTSLIVSFRÅGOR ÖVER KOMMUNGRÄNSEN

Nio av tio kommuner har samverkat på något sätt kring friluftslivsfrågor över kommungränsen (93 procent). Majoriteten av kommunerna anger att de har deltagit i möten om friluftsliv med länets kommuner anordnade av till exempel länsstyrelse eller landsting/region (90 procent). Lite mer än sju av tio kommuner anger att de har haft organiserat samarbete kring friluftsliv med grannkommun(-er) (74 procent). Cirka tre av fem kommuner uppger att de har haft erfarenhetsutbyte kring friluftsliv (studiebesök etc.) med kommuner utanför länet (59 procent). För samtliga frågor är det en ökning från föregående års resultat.

Andel Ja-svar	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Kommunen har deltagit i möten om friluftsliv med länets kommuner anordnade av t.ex. länsstyrelsen eller landsting/ region	90%	85%	85%	86%	-	-	-	-	-	-	-	-
Kommunen har organiserat samarbete kring friluftsliv med grannkommun(-er)	74%	67%	63%	70%	-	-	-	-	-	-	-	-
Kommunen har erfarenhetsutbyte kring friluftsliv (studiebesök etc.) med kommuner utanför länet	59%	58%	52%	65%	-	-	-	-	-	-	-	-

5. Aktiviteter och insatser inom friluftsliv

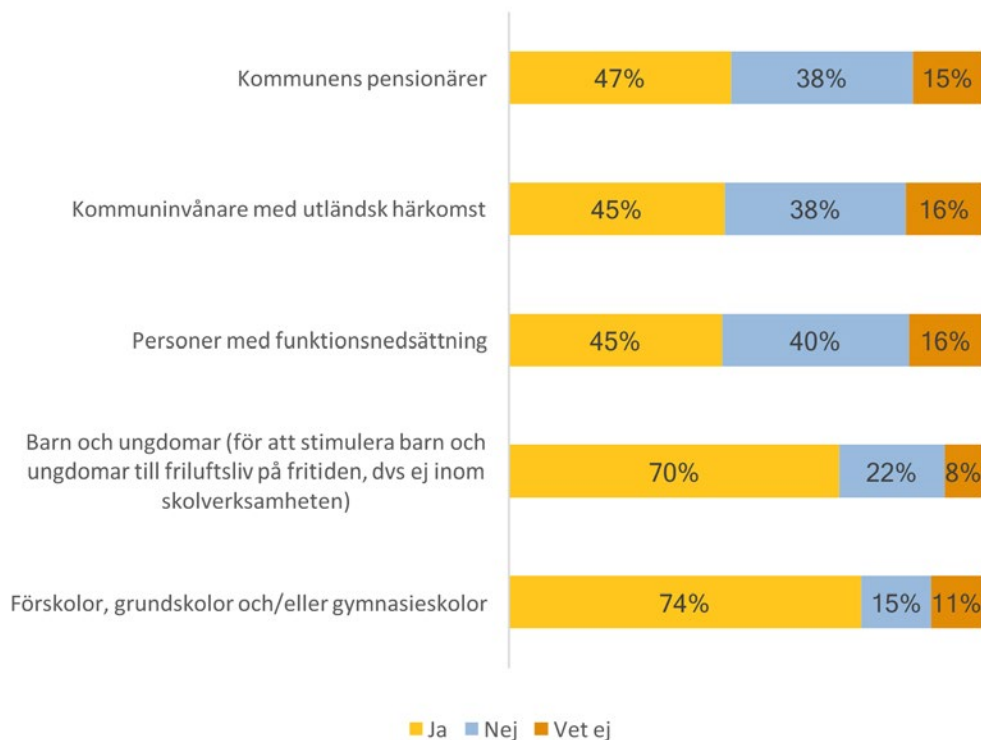
Frågeområdet Aktiviteter och insatser inom friluftsliv består av tio frågor med syftet att ta reda på vilka aktiviteter och insatser som kommunen genomfört under 2020 för att stimulera friluftsliv.

RIKTADE AKTIVITETER FÖR ATT STIMULERA TILL FRILUFTSLIV

Majoriteten av kommunerna anger att de har genomfört aktiviteter riktade till olika målgrupper för att stimulera till friluftsliv (88 procent). Den målgrupp som flest kommuner har riktat aktiviteter till är förskolor, grundskolor och/eller gymnasieskolor (74 procent), följt av barn och ungdomar (utanför skolverksamheten) (70 procent). Knappt hälften av kommunerna har genomfört aktiviteter riktat till kommunens pensionärer (47 procent), kommuninvånare med utländsk härkomst (45 procent) och personer med funktionsnedsättning (45 procent).

Detta visar på högre resultat jämfört med 2020 för alla kategorier där kommuner genomfört aktiviteter för att stimulera till friluftsliv.

KOMMUNEN HAR GENOMFÖRT AKTIVITETER FÖR ATT STIMULERA FRILUFTSLIV RIKTADE TILL

Andel Ja-svar	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
<i>Kommunen har genomfört aktiviteter för att stimulera till friluftsliv riktade till</i>												
Kommunens pensionärer	47%	38%	41%	46%	43%	40%	40%	-	-	31%	31%	28%
Kommuninvånare med utländsk härkomst	45%	44%	56%	61%	54%	42%	36%	-	-	30%	26%	19%
Personer med funktionsnedsättning	45%	37%	40%	47%	40%	38%	37%	-	-	39%	39%	32%
Barn och ungdomar (för att stimulera barn och ungdomar till friluftsliv på fritiden, dvs ej inom skolverksamheten.	70%	61%	65%	70%	66%	55%	62%	-	-	55%	49%	45%
Förskolor, grundskolor och/eller gymnasieskolor	74%	66%	72%	74%	73%	69%	62%	-	-	67%	59%	-

UPPFÖLJNING AV FRILUFTSMÅL I LÄROPLANEN

Nästan sju av tio kommuner (66 procent) följer upp friluftslivsdelen inom kunskapskraven för idrott och hälsa. Årets resultat visar en ökning med nio procentenheter jämfört med tidigare år. Frågan formulerades om vid undersökningen 2019.²

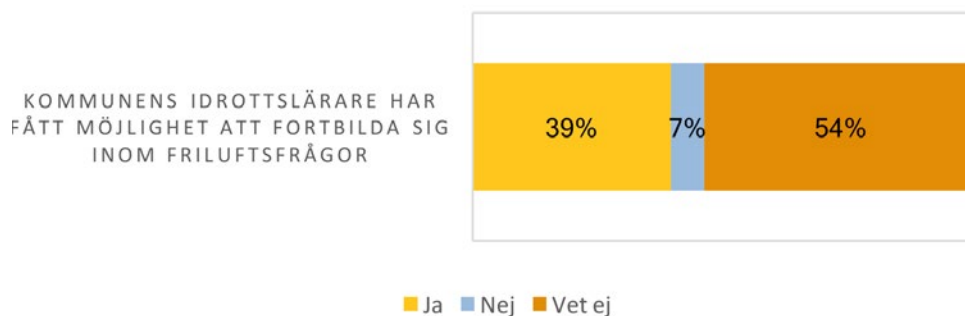

Andel Ja-svar	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	-	2010
Kommunens skolor följer upp friluftsdelen inom kunskapskraven för idrott och hälsa	66%	58%	40%	-	-	-	-	-	-	-

2. Frågan har omformulerats något jämfört med 2019 då frågan löd: "Följer kommunens skolor upp friluftsmål som finns i läroplanen?"

FORTBILDNING FÖR IDROTTSLÄRARE INOM FRILUFTSLIV

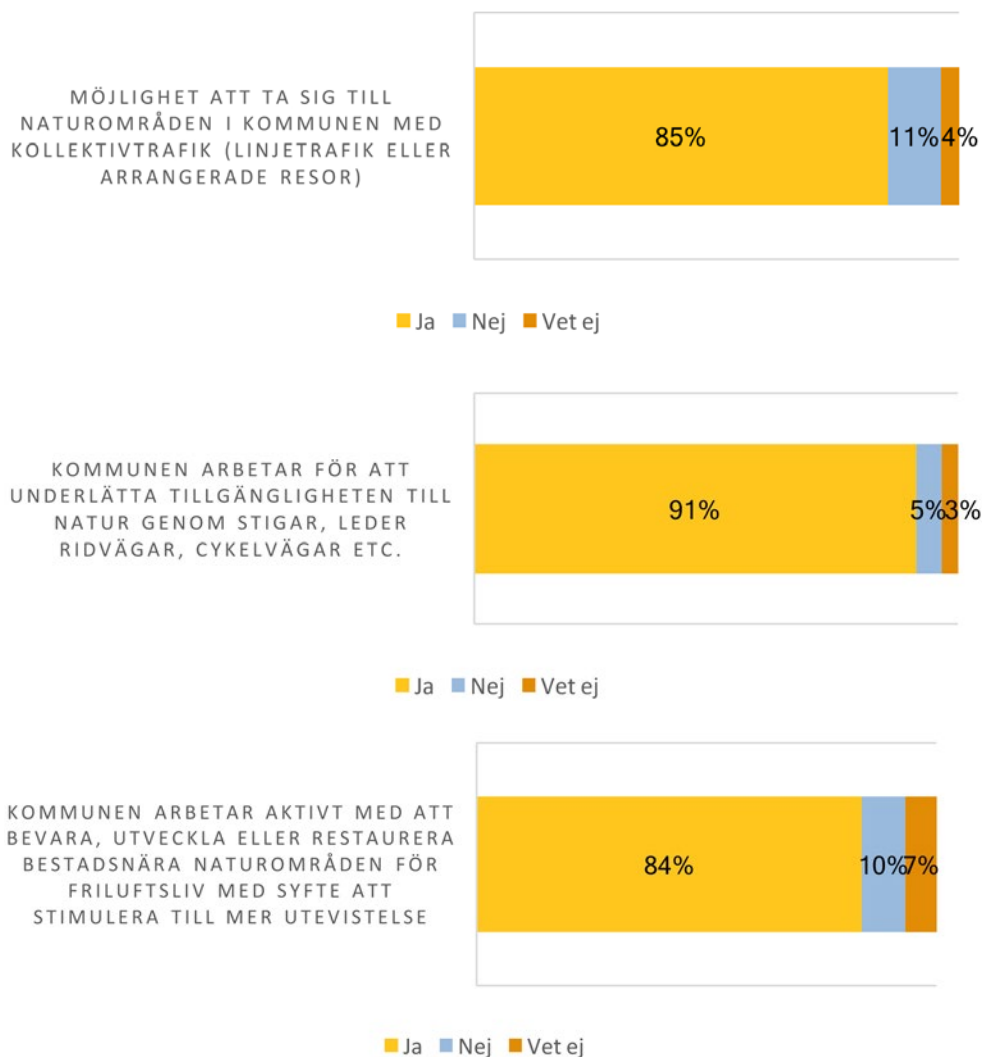
Ungefär hälften (54 procent) av alla kommuner som svarat på undersökningen har inte kännedom om kommunens idrottslärare fått möjlighet att fortbilda sig inom friluftsfrågor. Två av fem kommuner (39 procent) anger att kommunens idrottslärare fått den möjligheten. Frågan tillkom år 2020 och har inte funnits med i tidigare års undersökningar.

Andel Ja-svar	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Kommunens idrottslärare har fått möjlighet att fortbilda sig inom friluftsfrågor	39%	33%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

TILLGÄNGLIGHET TILL NATUR

Lite mer än åtta av tio kommuner anger att det finns möjlighet att ta sig till naturområden i kommunen med kollektivtrafik (85 procent). Nio av tio kommuner arbetar för att underlätta tillgängligheten till natur genom stigar, leder, ridvägar, cykelvägar etcetera (91 procent) och arbetar aktivt med att bevara, utveckla eller restaurera bostadsnära naturområden för friluftsliv med syfte att stimulera till mer utevistelse (84 procent). Alla siffrorna är relativt likartade från tidigare års resultat.

Andel Ja-svar	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Möjlighet finns att ta sig till naturområden i kommunen med kollektivtrafik (linjetrafik eller arrangerade resor)	85%	86%	84%	82%	40%	40%	39%	40%	36%	24%	27%	-
Kommunen arbetar för att underlätta tillgängligheten till natur genom stigar, leder, ridvägar, cykelvägar etc.	91%	93%	91%	93%	91%	91%	86%	-	-	-	-	-
Kommunen arbetar aktivt med att bevara, utveckla eller restaurera bostadsnära naturområden för friluftsliv med syfte att stimulera till mer utevistelse	84%	81%	78%	81%	88%	91%	81%	-	-	-	-	-

BIDRAG TILL FRILUFTSORGANISATIONER

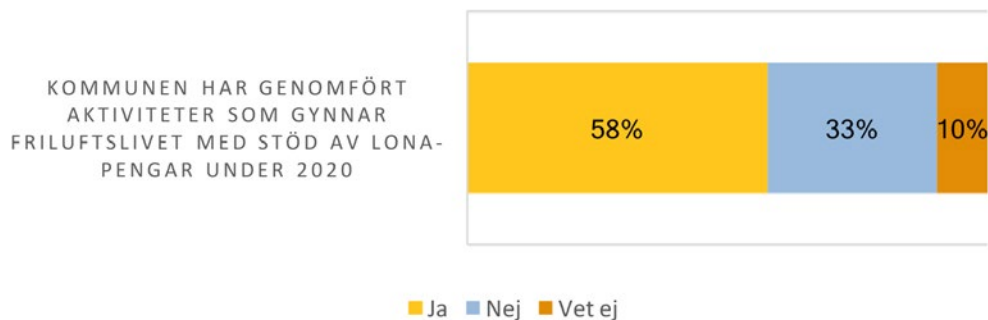
Åtta av tio kommuner (83 procent) svarar att de har medel i den kommunala budgeten för bidrag till friluftorganisationerna. Det är ett högre resultat än förra året. År 2019 var frågan annorlunda formulerad och uppvisade då ett betydligt lägre resultat.³

Andel Ja-svar	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Kommunen har medel i den kommunala budgeten för bidrag till friluftorganisationerna	83%	79%	53%	81%	-	-	-	-	-	-	-	-

AKTIVITETER MED STÖD AV LONA-PENGAR

Mer än hälften av kommunerna (58 procent) har genomfört aktiviteter som gynnar friluftslivet med stöd av LONA-pengar. Detta är fem procentenheter högre än fjol-årets resultat men mindre än resultatet 2019.

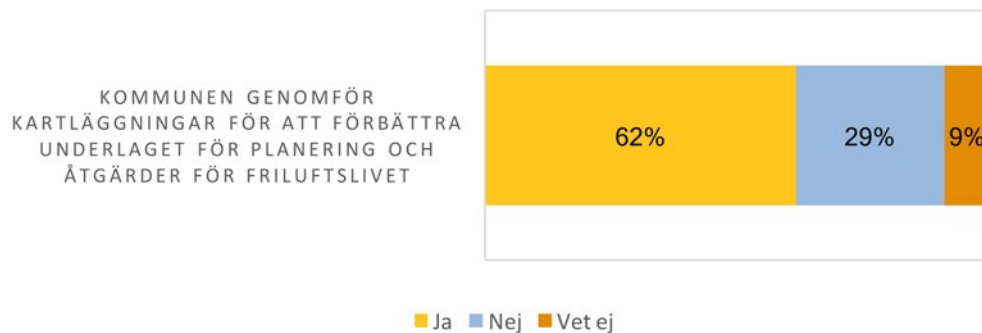

Andel Ja-svar	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Kommunen har genomfört aktiviteter som gynnar friluftslivet med stöd av LONA-pengar under 2020	58%	53%	67%	56%	44%	-	-	-	-	-	-	-

3. År 2019 löd frågan: Kommunen har öronmärkta medel i den kommunala budgeten för bidrag till friluftorganisationerna.

KARTLÄGGNINGAR SOM UNDERLAG FÖR PLANERING OCH ÅTGÄRDER

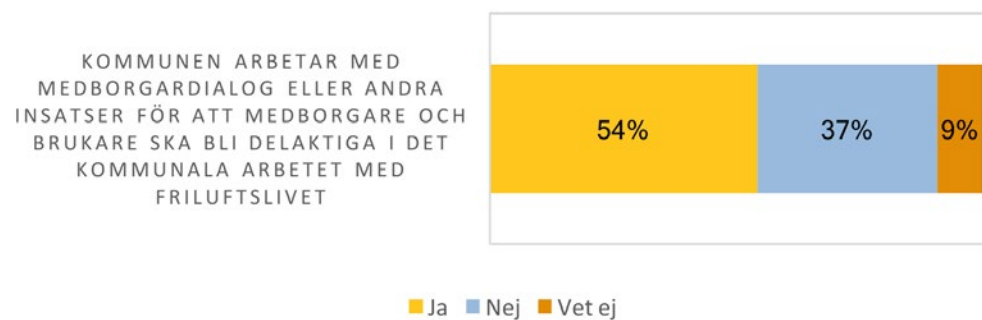
Sex av tio kommuner (62 procent) anger att man genomför kartläggningar (genom exempelvis besöksräkning, intervjuer, enkäter) för att förbättra underlaget för planering och åtgärder för friluftslivet. Resultatet är något högre än tidigare år.

Andel Ja-svar	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Kommunen genomför kartläggningar för att förbättra underlaget för planering och åtgärder för friluftslivet	62%	56%	58%	59%	54%	48%	48%	-	-	-	-	-

MEDBORGARDIALOG FÖR ÖKAD DELAKTIGHET

Mer än hälften av kommunerna anger att man arbetar med medborgardialog eller andra insatser för att medborgare och brukare ska bli delaktiga i det kommunala arbetet med friluftslivet. Frågan var ny för undersökningen 2020, och uppvisar detta år samma resultat (54 procent).

Andel Ja-svar	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Kommunen arbetar med medborgardialog eller andra insatser för att medborgare och brukare ska bli delaktiga i det kommunala arbetet med friluftsliv	54%	54%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

6. Resultat per kommun

I detta kapitel redovisas resultaten för varje enskild kommun. Resultaten presenteras uppdelade på län, och inom varje län redovisas kommunerna i bokstavsordning. Rankingen baseras på kommunernas totalpoäng i årets undersökning.

Län	Kommun	Rank- ning	Total- poäng	Planer för fri- luftsliv	Informa- tion & samarbete	Aktivite- ter inom friluftsliv	
Blekinge län	Karlshamn	5	31	10	7	14	
	Karlskrona	63	26	9.5	5	11.5	
	Olofström	1	32	11	7	14	
	Ronneby	63	26	9.5	7	9.5	
	Sölvesborg	25	29.5	11	6	12.5	
Dalarnas län	Borlänge	49	27.5	10	6.5	11	
	Falun	158	17.5	6.5	2.5	8.5	
	Hedemora	147	18.5	5	3.5	10	
	Leksand	5	31	11	7	13	
	Ludvika	49	27.5	10	5	12.5	
	Mora	116	22	10	4.5	7.5	
	Orsa	186	12.5	8.5	2	2	
	Smedjebacken	17	30	10	7	13	
	Säter	189	11.5	5	1	5.5	
	Vansbro	204	6.5	1.5	2	3	
	Älvdalen	27	29	10	6	13	
	Gotlands län	Region Gotland	205	6	4.5	1.5	0
	Gävleborgs län	Bollnäs	58	26.5	9.5	5	12
Gävle		27	29	10	7	12	
Hofors		196	11	3	4	4	
Hudiksvall		158	17.5	2.5	5	10	
Ljusdal		139	19.5	6.5	5.5	7.5	
Ockelbo		142	19	6.5	4	8.5	
Sandviken		84	24.5	9.5	4	11	
Söderhamn		63	26	9	5	12	
Hallands län	Halmstad	76	25	8.5	5	11.5	
	Kungsbacka	101	23	9	6	8	
	Laholm	147	18.5	7.5	4	7	
	Varberg	42	28	8.5	6	13.5	
Jämtlands län	Berg	84	24.5	9	5	10.5	
	Krokom	124	21	6.5	5	9.5	
	Ragunda	165	17	6	5	6	
Jönköpings län	Aneby	88	24	8	4	12	
	Eksjö	95	23.5	10.5	5	8	

Län	Kommun	Rank- ning	Total- poäng	Planer för fri- luftsliv	Informa- tion & samarbete	Aktivite- ter inom friluftsliv
Kalmar län	Gislaved	128	20.5	7.5	4	9
	Gnosjö	158	17.5	7	4	6.5
	Habo	95	23.5	7	6	10.5
	Jönköping	1	32	11	7	14
	Mullsjö	120	21.5	10.5	4.5	6.5
	Nässjö	171	16	6	3	7
	Sävsjö	188	12	4	2.5	5.5
	Tranås	17	30	10.5	7	12.5
	Värnamo	17	30	10	6	14
	Emmaboda	165	17	5.5	4	7.5
	Hultsfred	183	13.5	6	4	3.5
	Kalmar	42	28	9	6	13
	Mönsterås	14	30.5	10.5	7	13
	Mörbylånga	152	18	5.5	5	7.5
	Nybro	5	31	11	7	13
	Oskarshamn	76	25	9.5	4.5	11
	Vimmerby	205	6	4	0	2
	Västervik	101	23	9.5	4	9.5
Kronobergs län	Alvesta	5	31	10	7	14
	Lessebo	135	20	7.5	4	8.5
	Ljungby	49	27.5	7.5	7	13
	Markaryd	116	22	6.5	6	9.5
	Tingsryd	49	27.5	8.5	5	14
	Växjö	17	30	9	7	14
	Älmhult	185	13	4	3.5	5.5
	Arjeplog	135	20	9	5	6
Norrbottens län	Arvidsjaur	202	7.5	3.5	3	1
	Boden	199	10.5	4.5	0.5	5.5
	Haparanda	189	11.5	5	1.5	5
	Jokkmokk	42	28	9	5.5	13.5
	Kalix	5	31	11	7	13
	Luleå	27	29	9.5	6	13.5
	Överkalix	174	15.5	4.5	2	9
	Övertorneå	128	20.5	6.5	3	11
Skåne län	Bjuv	158	17.5	5.5	4.5	7.5
	Bromölla	88	24	11	5	8
	Burlöv	189	11.5	6	1.5	4
	Båstad	95	23.5	9	4	10.5
	Eslöv	189	11.5	4.5	2	5
	Helsingborg	158	17.5	7.5	2	8
	Hässleholm	124	21	9.5	5	6.5
	Höganäs	108	22.5	6.5	5	11
	Höör	168	16.5	8	5	3.5

Län	Kommun	Rank- ning	Total- poäng	Planer för fri- luftsliv	Informa- tion & samarbete	Aktivite- ter inom friluftsliv
Stockholms län	Kristianstad	14	30.5	10	7	13.5
	Kävlinge	168	16.5	5	2.5	9
	Lomma	108	22.5	10	5	7.5
	Lund	58	26.5	8	6	12.5
	Malmö stad	42	28	8.5	7	12.5
	Osby	142	19	6.5	6	6.5
	Perstorp	101	23	6.5	5	11.5
	Simrishamn	84	24.5	9	5	10.5
	Sjöbo	152	18	6	3.5	8.5
	Svalöv	152	18	7.5	3	7.5
	Svedala	171	16	5.5	4	6.5
	Ystad	76	25	8.5	6	10.5
	Östra Göinge	35	28.5	10.5	6	12
	Danderyd	179	14.5	3.5	4	7
	Haninge	71	25.5	9	4	12.5
	Huddinge	42	28	10	7	11
	Järfälla	58	26.5	10	6	10.5
	Lidingö	142	19	8.5	4	6.5
	Nacka	128	20.5	6.5	3	11
	Norrtälje	71	25.5	8	6	11.5
	Nynäshamn	176	15	5	2	8
	Sigtuna	108	22.5	7.5	3	12
	Sollentuna	42	28	10	5	13
	Solna	158	17.5	4.5	4.5	8.5
	Stockholms stad	63	26	8.5	6	11.5
	Södertälje	63	26	7	6	13
	Tyresö	135	20	5	4.5	10.5
	Täby	196	11	4	2	5
	Upplands-Bro	88	24	9	3.5	11.5
	Upplands-Väsby	189	11.5	4.5	3	4
	Vallentuna	147	18.5	7	4	7.5
	Värmdö	76	25	8.5	4.5	12
Södermanlands län	Eskilstuna	63	26	9.5	5	11.5
	Flen	116	22	8.5	4.5	9
	Gnesta	95	23.5	9	4	10.5
	Katrineholm	25	29.5	10.5	5	14
	Nyköping	55	27	8.5	6	12.5
	Trosa	135	20	8	4.5	7.5
Uppsala län	Vingåker	165	17	5	5	7
	Enköping	142	19	7.5	4	7.5
	Heby	35	28.5	8.5	6	14

Län	Kommun	Rank- ning	Total- poäng	Planer för fri- luftsliv	Informa- tion & samarbete	Aktivite- ter inom friluftsliv
Värmlands län	Håbo	76	25	7	6	12
	Knivsta	71	25.5	6	6	13.5
	Tierp	5	31	11	7	13
	Uppsala	58	26.5	7.5	5	14
	Älvkarleby	63	26	9.5	4	12.5
	Östhammar	101	23	7.5	6	9.5
	Arvika	186	12.5	4	3.5	5
	Eda	205	6	3.5	0	2.5
	Filipstad	35	28.5	9.5	6	13
	Forshaga	152	18	8	5	5
	Hagfors	128	20.5	6.5	5	9
	Hammarö	174	15.5	7.5	1	7
	Karlstad	88	24	6	5	13
	Kil	189	11.5	1	4	6.5
	Kristinehamn	95	23.5	9.5	6	8
	Munkfors	180	14	4.5	4	5.5
	Sunne	63	26	10.5	6	9.5
	Säffle	84	24.5	9.5	6	9
	Torsby	152	18	7.5	4	6.5
Västerbottens län	Lycksele	128	20.5	4	6	10.5
	Nordmaling	76	25	9.5	6	9.5
	Skellefteå	27	29	9.5	6	13.5
	Umeå	27	29	9.5	6	13.5
	Vännäs	71	25.5	9	6	10.5
Västernorr- lands län	Härnösand	27	29	9.5	7	12.5
	Kramfors	55	27	9.5	6	11.5
	Sollefteå	4	31.5	10.5	7	14
	Sundsvall	1	32	11	7	14
	Timrå	196	11	4.5	1	5.5
Västmanlands län	Örnsköldsvik	17	30	9	7	14
	Arboga	202	7.5	3.5	2	2
	Fagersta	108	22.5	7.5	7	8
	Hallstahammar	116	22	8.5	2.5	11
	Kungsör	108	22.5	7.5	6	9
	Skinnskatte- berg	124	21	9	4	8
	Surahammar	176	15	5.5	2	7.5
	Västerås	120	21.5	8.5	4	9
	Alingsås	147	18.5	7.5	4.5	6.5
	Bengtsfors	95	23.5	8.5	5	10
Västra Götalands län	Borås	35	28.5	9.5	6	13
	Dals-Ed	101	23	8	4	11

Län	Kommun	Rank- ning	Total- poäng	Planer för fri- luftsliv	Informa- tion & samarbete	Aktivite- ter inom friluftsliv
Örebro län	Falköping	17	30	10.5	7	12.5
	Grästorp	120	21.5	9	4	8.5
	Göteborgs stad	49	27.5	11	7	9.5
	Götene	5	31	11	7	13
	Herrljunga	27	29	10	5	14
	Hjo	71	25.5	7.5	5	13
	Härryda	17	30	11	6	13
	Karlsborg	108	22.5	10	7	5.5
	Lidköping	76	25	8	4	13
	Lilla Edet	200	9.5	5.5	1	3
	Lysekil	101	23	9.5	3.5	10
	Mariestad	180	14	5	4	5
	Mellerud	183	13.5	4.5	6	3
	Munkedal	128	20.5	7	5	8.5
	Mölndal	152	18	5.5	4	8.5
	Orust	17	30	10	6	14
	Partille	35	28.5	9.5	5	14
	Skara	128	20.5	9.5	3	8
	Skövde	49	27.5	9.5	7	11
	Sotenäs	158	17.5	6	5	6.5
	Stenungssund	189	11.5	5	0.5	6
	Strömstad	55	27	10.5	4	12.5
	Svenljunga	124	21	8.5	4.5	8
	Tanum	108	22.5	8	4.5	10
	Tidaholm	88	24	10	5.5	8.5
	Tjörn	5	31	11	6	14
	Tranemo	201	9	1	4	4
	Trollhättan	5	31	11	7	13
	Uddevalla	35	28.5	10	5	13.5
	Ulricehamn	58	26.5	10	5	11.5
	Vara	176	15	8	3.5	3.5
	Vänersborg	168	16.5	4.5	3	9
	Åmål	101	23	9.5	5	8.5
Östergötlands län	Degerfors	108	22.5	8	5	9.5
	Hallsberg	208	3	0	2	1
	Karlskoga	88	24	9.5	4	10.5
	Kumla	139	19.5	6.5	5	8
	Lekeberg	180	14	7	2.5	4.5
	Örebro	14	30.5	11	7	12.5
	Finspång	35	28.5	11	7	10.5
	Kinda	147	18.5	5.5	4	9
	Linköping	27	29	9	6	14
	Mjölby	142	19	5	4	10

Län	Kommun	Rank- ning	Total- poäng	Planer för fri- luftsliv	Informa- tion & samarbete	Aktivite- ter inom friluftsliv
	Motala	42	28	9	5	14
	Norrköping	139	19.5	6	3	10.5
	Söderköping	171	16	6.5	2.5	7
	Vadstena	120	21.5	9	5	7.5
	Valdemarsvik	76	25	10	7	8
	Åtvidaberg	88	24	8	5	11

7. Årets friluftskommun 2021

Många kommuner har uppnått mycket goda resultat i årets undersökning. Maximalt antal poäng i undersökningen är 32 poäng fördelat på:

- Planer för friluftsliv 11 poäng,
- Information och samarbete 7 poäng, samt
- Aktiviteter inom friluftsliv 14 poäng.

30 kommuner har fått 29 poäng eller mer. Högst resultat får följande tre kommuner: Jönköping, Sundsvall och Olofström. De har uppnått maximala 32 poäng. Mediankommunen uppnår i undersökningen ett totalresultat på 23 poäng.

Följande trettio kommuner har fått flest antal poäng i undersökningen:

Kommun	Ranking	Total	Planer för friluftsliv	Information och samarbete	Aktiviteter inom friluftsliv
Jönköping	1	32	11	7	14
Sundsvall	1	32	11	7	14
Olofström	1	32	11	7	14
Sollefteå	4	31.5	10.5	7	14
Alvesta	5	31	10	7	14
Götene	5	31	11	7	13
Kalix	5	31	11	7	13
Karlshamn	5	31	10	7	14
Leksand	5	31	11	7	13
Nybro	5	31	11	7	13
Tierp	5	31	11	7	13
Tjörn	5	31	11	6	14
Trollhättan	5	31	11	7	13
Kristianstad	14	30.5	10	7	13.5
Mönsterås	14	30.5	10.5	7	13
Örebro	14	30.5	11	7	12.5
Falköping	17	30	10.5	7	12.5
Härryda	17	30	11	6	13
Orust	17	30	10	6	14
Smedjebacken	17	30	10	7	13
Tranås	17	30	10.5	7	12.5
Värnamo	17	30	10	6	14
Växjö	17	30	9	7	14
Örnsköldsvik	17	30	9	7	14
Katrineholm	25	29.5	10.5	5	14
Sölvesborg	25	29.5	11	6	12.5
Gävle	27	29	10	7	12
Herrljunga	27	29	10	5	14
Härnösand	27	29	9.5	7	12.5
Linköping	27	29	9	6	14

8. Årets förbättrare 2021

Flertalet kommuner har i årets undersökning uppnått mycket goda resultat, jämfört med det genomsnittliga resultatet av de tre senaste årens undersökningar. Den kommun som har förbättrat sig mest är Partille, följt av Fagersta och Herrljunga. Mediankommunen uppnår i undersökningen en differens på 4 procent. Följande 30 kommuner har förbättrat sina poäng mest jämfört med genomsnittet från de tre senaste årens undersökningar:

Kommun	Differens	Totalpoäng 2021	Andel av totalpoäng 2021	Andel av totalpoäng 2018–2020
Partille	38 %	28,5	89 %	51 %
Fagersta	36 %	22,5	70 %	34 %
Herrljunga	31 %	29	91 %	59 %
Orust	30 %	30	94 %	64 %
Båstad	28 %	23,5	73 %	45 %
Gislaved	28 %	20,5	64 %	36 %
Alvesta	27 %	31	97 %	70 %
Oskarshamn	27 %	25	78 %	52 %
Älvkarleby	26 %	26	81 %	55 %
Ljungby	25 %	27,5	86 %	61 %
Katrineholm	24 %	29,5	92 %	68 %
Åtvidaberg	23 %	24	75 %	52 %
Hjo	23 %	25,5	80 %	57 %
Halmstad	22 %	25	78 %	56 %
Värmdö	22 %	25	78 %	56 %
Borlänge	20 %	27,5	86 %	66 %
Bengtsfors	20 %	23,5	73 %	54 %
Haninge	19 %	25,5	80 %	60 %
Kalmar	18 %	28	88 %	69 %
Jokkmokk	18 %	28	88 %	69 %
Götene	17 %	31	97 %	80 %
Vingåker	15 %	17	53 %	38 %
Kramfors	15 %	27	84 %	70 %
Ulricehamn	15 %	26,5	83 %	68 %
Nynäshamn	14 %	15	47 %	33 %
Mellerud	13 %	13,5	42 %	29 %
Strömstad	13 %	27	84 %	71 %
Grästorp	12 %	21,5	67 %	55 %
Uddevalla	12 %	28,5	89 %	77 %
Orsa	11 %	12,5	39 %	28 %

Bilaga 1. Enkät

A. KOMMUNENS PLANER FÖR FRILUFTSLIV (11 P)

1. Har din kommun en tjänsteperson (eller flera) med uttalat ansvar för frågor gällande kommunens verksamhet inom friluftsliv (friluftsstrategi, friluftssamordnare eller motsvarande) alternativt att ansvaret för friluftslivsfrågorna tydligt ingår i en tjänstepersons uppdrag (t ex fritidschefens)? (*mål 2*).
1 poäng
2. Innehåller kommunens översiktsplan (eller fördjupningar/tillägg till denna) ett avsnitt om friluftsliv, där ambitionerna framgår tydligt och planen/fördjupningen/tilläggen är beslutade eller aktualitetsprövade de senaste fyra åren? (*mål 4*).
2 poäng
3. Har din kommun en politiskt antagen friluftsplän, friluftsstrategi och/eller friluftspolicy innehållande exempelvis konkreta mål, riktlinjer, hantering av markkonflikter, planering för friluftsliv? (*mål 1, 2 och 4*)
1 poäng
4. Finns naturturism med som en strategisk fråga eller tydligt införlivat i ett eller flera styrdokument (t ex näringslivsplan eller dylikt)? (*mål 6*)
1 Poäng
5. Finns det i din kommun avsatta resurser för friluftslivsarbetet i den kommunala budgeten (ekonomiska och/eller personella)? (*mål 1*)
1 Poäng
6. Finns det i kommunen säkerställda friluftsområden (i detaljplan, naturreservat, även kommunala naturreservat)? (*mål 4 och 7*)
2 Poäng
7. Har något säkerställt friluftsområde (*mål 4 och 7*):
 - a) Utpekade värden för natur- och kulturmiljö? *0,5 poäng*
 - b) Låga ljudnivåer som en särskild kvalitet? *0,5 poäng*
8. Har något säkerställt friluftsområde god tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning? (*mål 1*)
0,5 poäng
9. Har merparten skolor (>50%) i kommunen tillgång till säkerställd natur inom 300 meter med syftet att kunna användas under skoltid? (*mål 8*)
1,5 poäng

B. KOMMUNENS INFORMATION OCH SAMARBETE KRING FRILUFTSLIV (7 P)

1. Har kommunen tillhandahållit information med syftet att: (*mål 3, 6 och 9*)

- a) Stimulera naturturism?
- b) Visa på friluftslivets hälsofrämjande effekter riktad till invånarna i kommunen?
- c) Informera om allemansrätten?

1 poäng om Ja per delfråga, totalt max 3 poäng

2. Arbetar kommunen med naturvägledning? Om ja, i vilka former: (*mål 1*)

- Anordnade guidningar (egna eller via andra organisationer/entreprenörer)
- Nya metoder till exempel mobil naturvägledning och geocoaching
- Utomhuspedagogik och kulturarvspedagogik
- Kommunalt naturum – som kommunen driver själv eller tillsammans med andra (utom staten)
- Kommunal naturskola
- Utställningar
- Regelbunden marknadsföring och annonsering
- Annat, nämligen:

0,5 poäng om Ja per delfråga, max 1 poäng

3. Har din kommun ett friluftsråd eller liknande? (För dialog med till exempel ideella friluftorganisationer, stiftelser, markägare med flera kring friluftslivsfrågor i kommunen) (*mål 2*)

1 poäng

4. Har din kommun en politiskt beslutad samverkans- eller planeringsgrupp för friluftsliv där flera verksamhetsområden ingår (exempelvis planering, näringsliv, kultur & fritid, markförvaltning, naturvård, förskola och skola)? (*mål 2*)

1 poäng

5. Har din kommun under 20 aktivt samverkat kring friluftslivsfrågor över kommungränserna? (*mål 2*)

- a) Deltagit i möten om friluftsliv med länets kommuner anordnade av t ex länsstyrelse/region/landsting
- b) Organiserat samarbete kring friluftsliv med grannkommun(-er)
- c) Erfarenhetsutbyte kring friluftsliv (studiebesök) med kommuner utanför länet

0,5 poäng om Ja per delfråga, max 1 poäng.

C. AKTIVITETER OCH INSATSER INOM FRILUFTSLIV UNDER 2020 (14 P)

1. Har din kommun genomfört aktiviteter för att stimulera friluftsliv, riktade till:
(mål 1 och 9)
 - a) Kommunens pensionärer?
 - b) Kommuninvånare med utländsk härkomst?
 - c) Personer med funktionsnedsättning?
 - d) Barn och ungdomar (för att stimulera barn och ungdomar till friluftsliv på fritiden, dvs ej inom skolverksamheten)?
 - e) Förskolor, grundskolor och/eller gymnasieskolor?

1 poäng om Ja per delfråga, max 5 poäng
2. Följer kommunens skolor upp friluftslivsdelen inom kunskapskraven för idrott och hälsa?

1 poäng
3. Har kommunens idrottslärare fått möjlighet att fortbilda sig inom friluftsfrågor?

0,5 poäng
4. Finns möjlighet att ta sig till naturområden i kommunen med kollektivtrafik (linjetrafik eller arrangerade resor)? (mål 5)

1 poäng
5. Arbetar kommunen aktivt för att underlätta tillgängligheten till natur genom stigar, leder, ridvägar, cykelvägar etc.? (mål 1)

1 poäng
6. Arbetar kommunen aktivt med att bevara, utveckla eller restaurera bostadsnära naturområden för friluftsliv med syfte att stimulera till mer utevistelse? (mål 5)

1,5 poäng
7. Finns det i din kommun medel i den kommunala budgeten för bidrag till friluftsorganisationerna? (mål 1)

2 poäng
8. Har din kommun sökt och beviljats medel som gynnar friluftslivet via den lokala naturvårdssatsningen (LONA) och genomfört aktiviteter under 2020?

1 poäng
9. Genomför kommunen kartläggningar för att förbättra underlaget för planering och åtgärder för friluftslivet (t.ex. besöksräkning, enkäter etc.)? (mål 10)

0,5 poäng
10. Arbetar kommunen med medborgardialog eller andra insatser för att medborgare och brukare ska bli delaktiga i det kommunala arbetet med friluftslivet? (mål 10)

0,5 poäng

D. ÖPPEN FRÅGA (GODA EXEMPEL MED SPRIDNINGSPOTENTIAL)

Denna del av enkäten besvaras med syfte att:

- sprida goda exempel i arbetet med att bidra till att uppnå de friluftspolitiska målen
- användas som utslagsfråga mellan kommuner som fått högst, men lika många, poäng (juryn förbehåller sig då rätten att välja en vinnare utifrån deras bedömning).

Sedan den 1 januari 2020 är barnkonventionen en del av svensk lag. Beskriv med ett exempel hur kommunen har arbetat för att stärka barns och ungas tillgång till friluftsliv med utgångspunkt i barnkonventionen. Ange gärna en länk för vidare information. Max 1500 tecken inkl. blanksteg

Bilaga 2. Motivering och det goda exemplet

I denna bilaga redovisas goda exempel från de fem kommuner som fått flest poäng i respektive kommungrupp (se nedan), samt de fem kommuner som har förbättrat sina poäng mest från de tre senaste årens undersökningar. I de fall där flera kommuner fått samma poäng redovisas samtligas svar. Syftet är att kommuner med liknande förutsättningar ska kunna ta del av varandras goda exempel.

Det goda exemplet handlar i årets undersökning om hur kommunerna arbetar för att stärka barn och ungas tillgång till friluftsliv med utgångspunkt i barnkonventionen. Frågan som ställdes var *”Beskriv med ett exempel hur kommunen har arbetat för att stärka barns och ungas tillgång till friluftsliv med utgångspunkt i barnkonventionen. Ange gärna en länk för vidare information.”*

Kommunerna har delats in i tre huvudgrupper enligt SKL:s kommungruppsindelning från 2017. Mer information om detta finns på SKL:s hemsida.

Kommungrupp C har högst medianvärde på 23,5 poäng. I kommungrupp B är medianvärdet 23 och något lägre har kommungrupp A med 20,5.

KOMMUNGRUPP A. STORSTÄDER OCH STORSTADSNÄRA KOMMUNER

Härryda

Exemplet är kommunikation i upptänkliga former (Friluftsliv är en integrerad fråga i annan kommunal planering inom sektorerna/"förvaltningarna" för infrastruktur, pedagogik och omsorg. Kommunen har en verksamhetschef (inom sektorn för utbildning, kultur och fritid) som i sitt uppdrag är barnrättssamordnare utifrån ett strukturellt perspektiv. Från dess horisont rapporteras):

- Översiktsplanen (ÖP): I arbetet med den nya översiktsplanen har fokusdialog med unga genomförts. I processen bearbetas bland annat ytor för utevaro och natur.
- Proaktiv dialog: Heldagskonferens 2020 med 400 ungdomar (med uppföljning 2021) hur kommunens planering kan vara proaktiv mot den psykiska ohälsan – ett av flera teman är friluftsliv.

Detta har gett: **Outdoor educacion:** Uteklassrum inklusive discgolfbana utanför skolan. Området är egentligen en anlagd trädgård som används integrerat av medborgarna, klassrum och arena för fysisk aktivitet.

Extra satsning: Extra satsning med 200 000 på områden där unga i en kommunövergripande undersökning (LUPP) visar lägre deltagande med friluftsliv, fysisk aktivitet och föreningsliv.

Partille

Vi bygger en naturlekplats i ett socialt utsatt område. Förskolebarn och skolbarn är delaktiga i planering och utförande. Info finns på Partille.se.

<https://www.partille.se/nyheter/2020/maj/naturlekplats/>

Huddinge

Två väldigt fina och tillgängliga barnvagnsslingor – Kanalrundan och Utkiksundan – har utformats och markerats.

Malmö

I april 2020 invigde Malmö stad, länsstyrelsen i Skåne och Naturvårdsverket, naturum Öresund som är Sveriges 33 nationella naturum. Naturum Öresund som både tar hand om en stor marinpedagogisk verksamhet för skolklasser i Malmö (6 000–6 500 skolelever från förskola upp till universitetsstudenter deltar) och en öppen verksamhet kring Malmös naturområde på naturum Öresund. Merparten av Malmö stads kommunala yta är havet och vi har en 4,3 mil lång kuststräcka. Under 2020 trots pandemin har antalet besökare på naturum Öresund varit över 40 000. Här får de flesta uppleva havet och dess invånare både ute och inne på det naturum. Naturum Öresund finns i det nya Marinpedagogiska centret som invigdes 2017 av bland annat Kronprinsessan Viktoria och som är ett led i Malmö stads satsning som "Framtidens Kuststad"

Sollentuna

Tillgänglig natur i kommunens fyra naturreservat För att öka tillgängligheten till Sollentunas naturreservat görs åtgärder i ett entréområde inom varje reservat 2018–2020. Åtgärderna ska öka den fysiska tillgängligheten för personer med funktionsvariationer. De åtgärder som görs i entréområden underlättar för en bred målgrupp. Att samla flera åtgärder inom ett entréområde i varje reservat gör att det finns möjligheter till flera olika naturupplevelser inom ett begränsat område. Syftet är också att de åtgärderna senare ska kunna användas som goda exempel i andra områden. Alla åtgärder finns beskrivna i text och ska vara mall för när vi löpande genomför ombyggnad eller nybyggnad av service i naturområden. Några av de åtgärder som genomförs har utformats i samråd med kommunens Naturskola för att underlätta naturstudier för barn med särskilda behov på tillgänglighet. Flera av de nya tillgängliga grillplatserna ligger nära skolor och förskolor och används flitigt av förskolor och skolor.

KOMMUNGRUPP B. STÖRRE STÄDER OCH KOMMUNER NÄRA STÖRRE STAD

Olofström

Olofströms kommun har under pandemiåret 2020 aktivt arbetat för att öka tillgången för barn och unga att använda den kommunala skogen och marken för friluftaktiviteter på sin fritid och under skol- och förskoletid. Initiativet är taget på bred front där förvaltningarna samverkat för att skapa förutsättningar för att vår mark ska kunna användas som en naturlig lärmiljö och för kreativa aktiviteter. För att ytterligare stimulera kreativiteten har vi startat tävlingen ”Bygga koja” där vi utmanat barnen att vara med i vår kojbyggartävling där priser delas ut för olika kategorier. Andra exempel som genomförts på den kommunala marken är odlingar, MTB- och Down-Hillbanor, skapande av konstverk i skogen, projektet Miljödetektiverna m.m. Vårt arbete kopplar till många delar i barnkonventionen: En lärmiljö som visar och tydliggör barnens rätt till lek, vila och fritid. En pedagogisk lärmiljö som gynnar undervisningen och barnens rätt till utbildning. Hur ska vi leva hållbart och må bra utan att äventyra kommande generationers möjlighet att använda naturen. En lärmiljö som grundar sunda vanor och rätten till bra hälsa genom att barn får lära sig nyttan av rörelse, avslappning, frisk luft och sunda matvanor. Att barnen får säga och uttrycka sin mening där bl.a. ”Bygga koja” är en utmärkt möjlighet att samverka med varandra. Läs mer om vårt arbete med friluftsliv och barnkonventionen: www.olofstrom.se/barnkonventionen

Jönköping

Ett exempel är hur vi arbetar med Fritidsbanken som en möjliggörare specifikt för friluftslivet. Verksamheten bygger på att folk skänker prylar som sedan lånas ut gratis till många fler. Fritidsbanken är en aktiv resurs som nyttjas av rektorer, idrottslärare, fritidsledare, naturpedagoger och föreningslivet. De kan boka olika ”friluftspaket” eller plocka ihop det de önskar i material från Fritidsbanken och låna en släpkärra för ändamålet. Det har möjliggjort fler utomhuspedagogiska lektioner, måltider som intas utomhus, ökad fysisk aktivitet för barn och unga osv. Fritidsbanken är viktig även för allmänheten och civilsamhället. Några kommentarer från kolleger - ”När jag jobbade igår så kom det barn som aldrig tidigare åkt skrid-

skor och som fick upp intresset även för andra vinteraktiviteter.” - ”Fritidsgården körde utomhus och alla lånade skridskor ingen blir utanför då alla har tillgång till utrustning”. Engagemang har lagts på att utveckla tätortsnära friluftsliv i parker, omvandlingsområden, skolskogar, grönytor osv. Platser där fritidsbankens material kan nyttjas och gör friluftslivet mer tillgängligt för alla – nya naturnära lekplatser, bryggor som används som bland annat landstigningsplats för kanotister eller bara för socialt ”häng”, hinderbanor, spånger som tillgängliggör stråk längs med vattnet mitt i staden och en paviljong för utepedagogik. Utvecklingen har skett i samverkan med civilsamhället där barn och unga finns. Främst artikel 2, 3, 6, 31 och 12.

Sundsvall

Ortviksparken är stadsdelpark för Skönsberg och Ortviken/Korsta i östra delen av Sundsvall. Parken har under ett antal år förfallit och trots höga kvalitéer med tydlig naturkaraktär och en lång strandpromenad har den varit dåligt besökt. 2018 startades upprustning av parken med bidrag från Boverket för stöd till åtgärder i socioekonomiskt utsatta bostadsområden. Parkens utformning har styrts av ett omfattande dialogarbete i skola och förskola, på fritidsgård och i fokusgrupperna trygghets- och tillgänglighetsrådet. Dialogen har bland annat utgått från barnkonventionens fyra grundprinciper i artikel 2, 3, 6 och 12. Men även artikel 23 och 31 har haft en framträdande roll. Följande synpunkter var vanligast i dialogarbetet:

- Komma nära vattnet
- Möjligheter till lek
- Möjlighet att gå och springa
- Rent och fräscht
- Bra belysning och gångvägar.

Vid anläggandet har synpunkterna varit ledstjärnor och resultatet blev att strandpromenaden har förbättrats med belysning, nya sittplatser, grillplats och område för picknick med utsikt mot vattnet. I de mer centrala delarna av parken finns en stor lekplats med vattenutsikt, där ett stort antal idéer från dialogarbetet har använts. På en angränsande yta finner man ”trädgården” ett lugnare område för att äta och mötas i parken. Längre bort finns plats för mer fysisk aktivitet i ett utegym. Det är också i det området som en pumptrack kommer att anläggas under året. För mer information:

<https://sundsvallvaxer.se/ortviksparken>

Alvesta

Under 2020 har vi på allvar startat upp downhill-verksamheten i Hanaslöv med 6 banor klara och i drift. Intresset har varit väldigt stort, vi har dock fått önskemål om anpassade nybörjarleder/aktiviteter som riktar sig till barn/nybörjare. Därför inleddes i höstas ett arbete med att uppföra en pumptrackbana i Hanaslöv för att förstärka att anläggningen har hela familjen som målgrupp. Övriga leder har varierande svårighetsgrad och flera barn och ungdomar cyklar även i dessa men uppförandet av pumptracken är nära kopplat till de yngsta.

Tierp

Vi har fortsatt utveckla området kring motionsspåret i centralorten med ny del av hinderbana för barn och fler figurer kring sagostigen. Sedan tidigare finns det utegym, hinderbana, grillar, sagostig, vindskydd motionsspår och skog på området. Något för alla åldrar. ett lättillgängligt område för de som inte är vana att ta sig ut på egen hand.

Trollhättan

Kommunen har i egen regi genomfört 112st friluftaktiviteter med ungdomar utanför skolan 2020. B.la utb. allemansrätt, vandring, matlagning ute mm. Fokus på barn och nyanlända och nya svenskar där vi stärkt barn och ungas tillgång till friluftsliv. Även läger där alla får vara med gratis, Särskilt fokus på barn och unga. Inom skolan 18 st skolskogar, skolskogsryggsäck till alla. En ny friluftsplän. Planen antogs 2020 som ett viktigt styrdokument. Se nedan länk. Viktigt.

<https://www.trollhattan.se/globalassets/dokument/uppleva-och-gora/natur/friluftsplan-for-trollhattan-2020-11-23.pdf>

https://www.trollhattan.se/start sida/uppleva-och-gora/nyhetsarkiv-uppleva-och-gora/ny-friluftsplan-for-trollhattan/?vv_hit=true

Kultur- och fritidsnämnden har på uppdrag av Kommunstyrelsen uppdaterat Friluftsplänen från år 2000. Friluftsplänen har tagits fram av en projektgrupp bestående av tjänstepersoner från Kultur- och fritidsförvaltningen och Samhällsbyggnadsförvaltningen tillsammans med Naturcentrum AB. Friluftsplänen från år 2000 har utgjort ett viktigt underlag för revideringen. Dessutom har det genomförts en workshop med föreningar och organisationer med anknytning till friluftsliv och natur. Friluftsplänen beskriver hur och varför Trollhättans Stad ska arbeta med friluftsliv samt vilket friluftsliv som finns i kommunen. Dessutom redovisas särskilt värdefulla friluftsområden där friluftslivets intressen så långt som möjligt ska ges företräde framför andra intressen. Friluftsplänens status Friluftsplänen är en sektorsplan till Trollhättans översiktsplan som beskriver friluftslivets intressen. Den ska användas som underlag till den fysiska planeringen och som stöd i arbetet med friluftsförfrågor. Friluftsplänen tillsammans med Naturvårdsplanen, Parkprogrammet och Skogsbruksplanen är markstrategiska dokument som förtydligar översiktsplanens strategi nummer två: "En grönblå struktur för befolkningens hälsa och livskvalitet". Ansvar och samordning För att tillgodose alla människors behov av friluftsliv med hög kvalitet krävs samverkan. Kultur- och fritidsnämnden har genom Kultur och fritidsförvaltningen samordningsansvar för friluftsförfrågorna i Trollhättan. Kultur- och fritidsförvaltningen ansvarar bland annat för underhåll och skötsel av anläggningar i friluftsområdena. Detta sker genom samverkan med markägare och föreningslivet. Samhällsbyggnadsnämnden genom Samhällsbyggnadsförvaltningen ansvarar för att; friluftslivets intressen tillgodoses i den fysiska planeringen, underhåll av promenadvägar och markskötsel i parkerna samt bevakar att natur- och miljövärden värnas. Kommunstyrelsens förvaltning ansvarar för skötseln av stadens skogsinnehav och har ansvaret för den strategiska markförsörjningen som innefattar inköp av framtida markområden för friluftsliv. Att utveckla och förvalta Trollhättans goda möjligheter till friluftsliv kräver dessutom samverkan med andra myndigheter, föreningslivet och markägare.

En ny friluftskarta: https://www.trollhattan.se/globalassets/dokument/uppleva-och-gora/natur/friluftskarta--trollhattan_original.pdf

Ett befintligt naturvårdslag sedan många år. Beslut 2020 att skapa ytterligare ett nytt. Nya medel 2.5 mkr och inrättat. Mycket arbete riktat till naturvård både utanför och i våra tre naturreservat. Samverkan med föreningar där kommunen betalar, bl.a Hitta ut, prova att vara scout, 40 barn från utsatta områden, kajaskola under en vecka ca 100 barn 10–22 år. Färdigställt en konstsnöanläggning för skidor under 2020. Gratis för alla och utlåning av gratis friluftsutrustning, skidor, stormkök, ryggsäckar där kommunen driver och betalar för Fritidsbanken. Ligger under kultur och fritid LED-sidor Under 2020 har mycket arbete lagts på att lägga in Trollhättans vandringsleder i Turistrådet Västsveriges nya verktyg ”LED-sidor”. Denna typ av visningssidor för leder gör det möjligt att beskriva vandring- och cykelleder mer utförligt tillsammans med en karta gjord i Google Maps med intressepunkter längs vägen. På sidorna fyller man också i tillhörande beskrivning av leden samt fakta så som längd, markeringar, svårighetsgrad, ungefärlig tid att gå leden och hur man hittar till starten.

I Trollhättan har LED-sidor skapats för: – Edsvidsleden – Slussrundan – Innovatumrundan – Spikörundan – Vandra i Älvrummet (Kärlekens Stig och Träbrostigen) – Olidans Reflexbanor – Hälsans stig – Nils Ericsons promenad – De Lavals promenad – Vilhelm Hansens promenad – Alliansloppsrunan – Kraftprovsbanan – Slussvarvet Edsvidsleden – världen-nivå under Vastsverige.com En rolig nyhet för Edsvidsleden under 2020 är att vi har fått upp leden på Världennivå vilket är högsta nivån enligt Turistrådet Västsveriges ”Sverige-Norden-Världen” företagskategorisering. Vad det betyder är att leden lyfts i Turistrådets kanaler och på deras hemsida samt att den har paketerats och lyfts i olika sammanhang av dem. Exempelvis så har vi paket med Albert Kök Hotell och Konferens och STF Gula Villan som kombinerar boende med vandring i Edsvidsleden som har synts i kampanjer gjorda av Turistrådet för sommaren, höstlov m.m. Edsvidsleden kom till Världennivå då vi skapade en ”LED-sida” för leden med utförlig information och karta samt att det finns en ansvarig aktör som underhåller leden. Sidan var klar i slutet av mars och gick upp i Världen-nivå i maj. Från mars till december 2020 haft den haft över 9500 visningar. Alla leder driver, bygger och underhåller Trollhättans Stad.

Produktblad: På hemsidan har vi så kallade produktblad som beskriver verksamheter och platser i vår destination. Av dessa finns även sidor för naturområden, aktiviteter och vandring- och cykelleder. Under året har dessa sidor hållits uppdaterade och vi har även skapat nya sidor. Här finns exempelvis sidor för Älvrummet, Ryrbäcken, Slätthult, Slättbergen, Trollhättans Friluftskarta, Trollhättans cykelkarta, Hitta ut och mycket mer. Detta är ett kontinuerligt arbete för att se till att sidorna har aktuell information och inspirerande bilder, ett arbete som självklart fortsätter under 2021.

Tillsammans med Trollhättans Stad och Innovatum togs två nya turer fram; Historisk stadsvandring Dendrosafari Dessa fick både en utskriven broschyr och produktblad på hemsidan som beskriver dem närmare. En samlingssida gjordes på webben så att gäster lätt kan hitta flera med samma koncept;

<https://www.vastsverige.com/visittrollhattanvanersborg/inspiration/guidad-tur-pa-egen-hand/>

Broschyren för Historisk stadsvandring gick så bra under året att vi behövde trycka ännu fler. Guidade turer på egen hand Under året gjordes satsningar på att utveckla konceptet Guidade turer på egen hand. Något som passade speciellt bra i och med Corona-restriktionerna, att man kan gå på egen hand och upptäcka platser i Trollhättan och samtidigt få information. Klipp från våra kommunekologer Åtgärder för rikare natur med koppling till friluftsliv: • Naturvårdsåtgärder (röjning/gallring och friställande av ekar) i beteshage vid Jonstorp. Milspåret från Skidstugan går igenom beteshagen. • Naturvårdsåtgärder i skogsområde i Slättbergens naturreservat vid Sandhem. Motionsspår går igenom området. • Årlig översyn av stigar och friluftsanordningar i de naturreservat Staden förvaltar (Slättbergen, Älvrummet, Ryrbäcken, Åkerström). • Skötsel av de nya ängarna i staden (LONA-projekt). Ängsyrtorna finns på tre olika platser, där alla är lätt tillgängliga för närkreation. • Produktion av informationsfilm om pollinatörernas betydelse, med inspiration om vad man själv kan göra och exempel på vad Staden gör. <https://www.trollhattan.se/pollinatorer> • Slätter av Bogrens hage. Utflyktsmål nära Veland. • Slätter av Håjums ekbacke. Naturområde som är lättillgängligt i staden. • Slätter vid naturminnesek. Eken står i närheten av Lextorpskyrkan och är lättillgänglig. Ett 20-tal nya grillplaster har placerats ut i kommunen, nya rastbord, renovering av vindskydd mm. Delaktighet med möten med friluftsorganisationer, mycket kontakt och utskick via sociala medier inför helger på tips utflyktsmål, iordningsställda plaster och bra utpekade friluftsområden. God dialog med invånare om att kunna anmäla och komma med förslag på utveckling av friluftsliv via ett enkelt webbformulär där platen markeras på en kart. Uppbyggda reflexbanor i skogen i olika stadsdelar för att kunna gå ut kvällstid och känna av naturen. Även organiserade VR promenad och tävling på desamma. Arbete med Pilgrisdelen genom Trollhättan klart dec 2020. pilgrim Göta Älv. Robert Stenberg Områdeschef Idrott och friluftsliv

KOMMUNGRUPP C. MINDRE STÄDER/TÄTORTER OCH LANDSBYGDS-KOMMUNER

Sollefteå

Kommunen jobbar på flera fronter med att stärka barn och ungas tillgång till friluftsliv. Alltifrån att anlägga enklare lekplatser i naturen, gratis aktiviteter till enskilda projekt. Under förra året genomförde Sollefteå kommun tillsammans med orienteringsklubben projektet "Hitta ut i Sollefteå". Ett orienteringsäventyr som nådde samtliga hushåll i kommunen och bidrog till att många tog sig ut och hittade nya naturupplevelser.

<https://www.sollefteå.se/uppleva--gora/fritid/friluftsliv/barn-och-friluftsliv->

Götene

Barnkonventionen artikel 2 Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter 9–11 september 2020 genomfördes Skapande skola med inriktning konst och friluftsliv för högstadiet årskurs 8–9. Det var ett samarbete med konstnären Jonas Liveröd, Kultur och fritid/friluftsliv och Liljestensskolan. Inom friluftslivet fick ungdomarna lära sig att göra upp eld, sätta ihop stormkök och laga mat och svara på frågesport gällande Allemansrätten. Det var två klasser åt gången som sedan växlade friluftsliv och skapande konst. Barnkonventionen artikel 31 Varje barn har rätt till lek

vila och fritid Fritid-ungdom har under året 2020 bedrivit det mesta av sin verksamhet utomhus. Det har öppnat upp nya möjligheter att skola in ungdomar inom friluftsliv. Minst varannan vecka har fritidsledarna haft mötesplatsen som tidigare varit på fritidsgården vid lägerelden. Vid lägerelden har det goda samtalet och social gemenskap växt fram. Ungdomarna har fått vara med och laga mat över elden och deltagit på uteaktiviteter som vandringar, pulkaåkning, skridskor mm. Det har bland annat mynnat ut i en friluftsgrupp bestående av killar med utländsk härkomst. Dom träffas regelbundet med stöd av fritidsledare och utför friluftaktiviteter. En grupp som annars inte är så vana vid det traditionella friluftslivet.

<https://www.instagram.com/p/CI8rlmuJpO5/>

Tjörn

Inom Tjörns kommuns kultur och fritidsverksamhet har särskilt fokus lagts arbetet med unga och Barnkonventionen. Personal har spridit konventionens budskap genom # i sociala medier och på detta sätt jobbat med konventionens 42 artikel "Varje stat ska göra barnkonventionen allmänt känd bland både vuxna och barn". En av kommunens större friluftssatsningar under året är Äventyrssommar. Här har barn och ungdomar givits möjlighet att delta och prova olika äventyrsaktiviteter i naturen som MTB, Klättring, Kajak, Sup med mera. Aktiviteterna har särskilt riktats till unga som inte är vana friluftsliv. Unga feriearbetare har även fått möjlighet att påverka aktiviteterna under sommaren och på detta vis har friluftsliv skapats av, och givits till, barn och ungdomar. Sommaren har präglats av barnkonventionens artikel 31 "Barns rätt till lek, vila och fritid". Se filmen om vår äventyrssommar här <https://fb.watch/3K3Gqiy-Z0/>

Karlshamn

Kopplat till Barnkonventionens artikel 31 gjorde Karlshamns Kommun följande aktiviteter: Under sommaren 2020 erbjöds barn i åk 4-6 dagläger på friluftsbas Kofsa. Ett naturområde intill havet som fritidsgårdarna i Karlshamns kommun bedriver verksamhet. Vi anordnade 5 läger där ca 100 barn deltog under 3 veckor. Verksamheten innefattade friluftsliv med fiske, paddling, matlagning utomhus och bad. Även skapande, spel och lek erbjöds. Lägre var kostnadsfritt och transport erbjöds för de som ville. Alla som sökte kom med, vi skapade antal läger utefter antal sökande. Grundtanken med dessa läger var att alla barn i kommunen skulle ha samma möjlighet till aktivitet på sommarlovet som baseras på glädje, gemenskap och trygghet. Under en vecka på sommarlovet arrangerade vi även tjejläger på friluftsbas Kofsa. Lägre erbjöd skapande ut av naturmaterial, paddling, matlagning utomhus och bad. Alla tjejer som sökte kom med på lägre. Tjejerna erbjöds samåkning eller ta sig dit själva. En grupp tjejer med behov av vuxenkontakt, samtal och grupptillhörighet.

Nybro

Nybro kommun har under lång tid arbetat strategiskt och målinriktat med tillgängligheten till natur och parker, inte minst för barn och unga. I Nybro stad finns två tätortsnära naturreservat som nås via gång- och cykelvägar. Inför arbetet med en ny fördjupad översiktsplan för Nybro stad hölls en invånardialog. På enkätfrågan "Vad är bra med Nybro stad" svarade 41 % av barn och unga 0-18 år alternativet "Närheten till natur och parker".

Leksand

Under 2020 har Leksands kommuns alla fritidshem varit en del av Svenska Skidförbundets framgångsrika projekt "Alla på snö". Fritidshemmen har bland annat fått tillgång till skid- och snowboardsutrustning och material för att bygga skidlekplatser på skolgårdarna. Projektet har möjliggjort för alla barn att kunna delta då material har tillhandahållits av fritidshemmen med stöd från Leksands Sparbank. Ingen ska lämnas utanför på grund av att man inte har utrustning. Initiativet har följt med barnen hem då många fortsatt utövandet hemma tillsammans med sina föräldrar. Ett viktigt mål med projektet är att lära ut rörelseglädje. Pedagogerna på fritidshemmen har utbildats av en aktivitetsledare från Leksands skidklubb och representerar från Alla på snö. Dessutom utbildades elever på gymnasiets barn- och fritidsprogram till instruktörer för de yngre eleverna. Projektet är ett utmärkt exempel på gott samarbete mellan ideella krafter, lokala företag samt kommunen som tillsammans skapar möjlighet till ett aktivt friluftsliv på snö.

Kalix

Artikel 31. Barnet har rätt till lek, vila, fritid och rekreation samt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet. Fritidsgården i Kalix kommun riktar sig till ungdomar i åldern 13–20 år. Personalen och ungdomarna planerar tillsammans aktiviteter för barn i yngre åldrar för att skapa en relation tidigt med de unga. Sommaren 2020 planerade de och genomförde flera aktiviteter ute i naturen. T ex så byggdes en bana i en mindre skog, nära centrum, för kähästar med hinder och även en bro över ett stort dike. Exkursioner, på barnens initiativ, i skogen. Fruk- och enklare matstunder i naturen. Mycket lek i naturen där barnen och ungdomarna planerar allt tillsammans. Intill skogsdungen finns det vi kallar för Kalix lilla trästad, flera mindre hus som är kopior av kända byggnader i kommunen. Efter förslag från allmänheten, främst från barnen, byggdes små vägar med rondeller och trafikmärken i denna trästad. Barnen leker och lär sig hur trafiken i ett samhälle fungerar. Eftersom skogsdungen och trästaden, finns även lekpark, ligger intill den natursköna Kalix älven så får barnen bara positiva minnen av att vara ute i naturen. Dessutom så planerar de även mindre kulturaktiviteter tillsammans. Allt sker utomhus. 100 meter ifrån skogsdungen finns även möjlighet att bada och sola.

ÅRETS FÖRBÄTTRARE – DE FEM KOMMUNER SOM HAR FÖRBÄTTRAT SINA POÄNG MEST JÄMFÖRT MED GENOMSNITTET FRÅN DE TRE SENASTE ÅRENS UNDERSÖKNINGAR

Av årets fem förbättrare har samtliga inkommit med goda exempel. Partille har redan presenterats ovan. Nedan följer de goda exempel som angetts av Fagersta, Herrljunga, Orust och Båstad.

Fagersta

Kommunen stödjer lokala föreningar så som Naturskyddsföreningen och Scoutkåren som arbetar och erbjuder aktiviteter i naturen för barn- och unga. Ett exempel är riktade lovbidrag. Fagersta kommun arbetar dessutom aktivt med Fritidsbanken, där aktiviteter inom idrott/frilufts ofta erbjuds för framförallt barn- och unga.

Herrljunga

I kommunen kommer det under 2021 att starta en Fritidsbank samt att vi under föregående år och likadant under detta år kommer arbeta med lovaktiviteter med riktning mot sport och fritid. Inför varje lov så kommer en fråga skickas ut till barn och ungdomar (genom skolans V-klass) vad de vill göra på lovet, för att här se möjligheterna att gå på barn och ungdomars förslag och önskemål på aktiviteter.

Orust

Orust kommun arrangerar sedan 40 år tillbaka årligen ett fem dagars breddläger för kommunens femteklassare där alla är välkomna att delta. Här sker en mängd olika aktiviteter med inriktning mot friluftsliv och idrott. Kommunen har även tillsammans med Bohusläns museum tagit fram ett pedagogiskt verktyg för att ge barn och unga möjlighet att lära sig om sin historiska närmiljö:

<https://www.bohuslansmuseum.se/for-skolan/orust-forhistoria/>

Båstad

I Östra Karup har ett vindskydd uppförts i samarbete mellan skol- park - och fritidsförvaltningarna. Vindskyddet ligger beläget vid en motionsslinga en lagom promenad från Östra Karups skola, i vacker bokskog, och möjliggör både dagverksamhet och övernattning. Även en Aktivitetsrunda som riktar sig till både skola och övriga har uppförts på motionsslingan i Östra Karup.

Bilaga 3. Öppna svar gällande naturvägledning

ARBETAR KOMMUNEN MED NATURVÄGLEDNING?

OM JA, VILKA FORMER – SVAR UNDER KATEGORIN "ANNAT".

- Vi arbetar aktivt med att lyfta natur och friluftsliv via socialmedier såsom Visitalvesta/FB
- Pedagogiska vandringsrundor med information om djur och natur på Bolleberget.
- Vi har en naturstuga i ett av våra naturreservat, men den var stängd under 2020 pga. Coronapandemin
- Skyltade natur/informationsstigar
- I covid-tider har många fysiska aktiviteter ställts in och tips om olika saker att uppleva och göra har istället lagts upp på hemsidor med olika teman för att locka ut folk
- Kommunen köpte in annonsplats för att promota undersökning om friluftsvanor med anledning av pandemin. Undersökningen gjordes med stöd av MISTRA-outdoor och utfördes av Göteborgs universitet och Göteborgsregionens (kommunalförbund).
- Vi arbetar mycket med sociala medier för att tipsa om friluftsliv, platser att besöka, mat att laga ute, tips på olika sätt att vara ute på etc.
- Digitala berättelsekartor: det är som ett skyltfönster där man kan se hur ett naturområde ser ut när man kommer fram kopplat till karta (likt Naturkartan fast via Webben. Dessa båda hjälpmedel är även bra hjälp för vissa personer kognitiva nedsättningar Sociala medier i form av Facebook Instagram Skyltfönster på stan i Coronatider.
- Startade ett konto på Instagram (FriluftslivKarlstad) som syftar till att inspirera till friluftsliv, oavsett säsong eller väder. Locka ut nya målgrupper i naturen men även vana frilufsa till nya områden. Till årsskiftet var målet att få 1000 följare men det slutade med över 5000.
- Appen Silurus presenterar malen, tranan och uttern m.fl. djur på ett lekfullt sätt. Utemuseer med information och upplevelser för flera sinnen; ljudfiler som nås via brevlåda och QR-koder, konstverk och taktila delar. Skapar engagemang genom att utbilda ambassadörer och samarbeta med föreningar om naturrums program och i ett tranvårdsprojekt.
- Veckans art på Facebook, syfte att sprida kunskap och skapa intresse för våra djur och natur.
- Särskild vägledning för barn i naturen
- Kommunen har beviljats medel för att utreda förutsättningarna att inrätta ett natur- och kulturcentrum (naturumliknande koncept) på Jungerholmarna. Utredningen kommer att pågå fram till 2022. Kommunen håller på att jobba fram en naturguide som planeras vara klar innan årsskiftet 2021. Arbetet är grundat i medborgardialog genom kommunens miljöplan.

- Pedagogisk mångfaldsstig
- Tätt samarbete med föreningslivet.
- Visit Dalarna Samtliga elever i en viss årskurs får besöka Flogberget och dess gruvor.
- En antagen grönplan med natur- och kulturområden, men även parker och gatumiljö.
- Naturstigar med skyltning om natur, geologi och kulturmiljö. Broschyrer för naturstigar.
- Vi håller och medverkar i större evenemang som kosläpp och familjedagar med olika teman.
- Informationsfilmer med friluftstips.
- Kommunen jobbar med vägledning genom skyltar vid vissa mötesplatser i naturen
- Kommunen använder Naturkartan för att tillgängliggöra information
- Earth Week firas årligen i mars. Växjö deltar i EU-projektet Blue Green City 2019–2022 för hållbara ekosystem. Fjärde upplagan av Naturens dag i Växjö genomfördes i september. Biologiska mångfaldens dag firades digitalt i maj. Pågående arbete för en uppstart av Växjö Naturskola.
- Fråga 11.4 har vi kryssat nej utifrån att vi tolkat frågan att begreppet Naturum har vissa kriterier som måste uppnås och alla dessa kriterier uppfyller inte kommunens museum/verksamhet. Det finns både utställning, guidning under tiden juni till september (=120 dag och kravet för kommunalt naturum är 150 dag) och samarbete med skolan i konceptet "skogen i skolan". Vi fallerar på att vi inte har en föreståndare på minst 75% av heltid anställd och minst 1000h på 150 dagar.
- Friluftslivsveckorna. 3 veckor i maj med programpunkter för att "Hitta ut" i naturen. Tex guidade vandringar, historiska promenader. Vi lär ut Naturkartans möjligheter och hemligheter.
- Broschyrer, filmer, naturkartan, infotavlor, hemsida, sociala medier, flera appar, invigningar, mediainslag och digitala guidningar i corona-tider.
- Med stöd från LONA har Örnsköldsvik som första kommun tagit fram en plan för natur- och kulturarvsvägledning. <http://bit.ly/2O6u6of>
- Boken Borås Friluftsguide, foldrar, informationstavlor ute längs lederna, föreläsningar om friluftsliv och allemansrätt för nyanlända.
- Under 2020 användes sociala medier i större utsträckning för att inspirera och guida allmänheten att hitta ut till olika natur- och friluftsområden.
- LONA-projekt, gröna mötesplatser, Naturkartan, Utflyktsprogrammet, Biologiska mångfaldens dag.
- Bokningsbar viltskådningsplats "Gyltan". Öringsafari.
- Visningsgård där barn, familjer och seniorer är välkomna på guidade visningar om jordbruk och jordbrukets landskap.
- Ranebo dagen, där man får prova på paddling, mountainbike, orientering mm. <https://www.tanum.se/upplevadora/idrottmotionochfriluftsliv/friluftslivoch-motion/lagergardranebo/ranebouppfraschad40aring.4.6eaaddcd1576d4f0c-c563e6f.html>
- Natur och Kulturguide Cykla, Vandra, Bada Broschyr Facebooksida Äventyrsaktiviteter för unga.

Bilaga 4. Ranking efter totalpoäng

Kommun	Ranking 2021	Totalpoäng 2021	Totalpoäng 2020	Totalpoäng 2019	Totalpoäng 2018	Totalpoäng 2017
Jönköping	1	32	32	32	30.5	31
Olofström	1	32	32	32	22	23.5
Sundsvall	1	32	32	32	32	30
Sollefteå	4	31.5	29.5	28	26	19.5
Alvesta	5	31	24.5	21	22	14.5
Götene	5	31	29	23.5	24.5	22
Kalix	5	31	31	32	31	31
Karlshamn	5	31	30.5	30	29	28
Leksand	5	31	30.5	32	30.5	27.5
Nybro	5	31	30	29.5	30.5	26.5
Tierp	5	31	30	25.5	27.5	28
Tjörn	5	31	29	30	29.5	29
Trollhättan	5	31	27.5	27.5	-	19
Kristianstad	14	30.5	30.5	30	27	25
Mönsterås	14	30.5	29.5	31	30	28
Örebro	14	30.5	31.5	32	30.5	32
Falköping	17	30	29	27.5	-	20
Härryda	17	30	32	28.5	26	-
Orust	17	30	30	27.5	3.5	5.5
Smedjebacken	17	30	28.5	31	27	22
Tranås	17	30	31	31	31	31
Värnamo	17	30	30	30	20	12.5
Växjö	17	30	30	27	27.5	25.5
Örnsköldsvik	17	30	30	30	28.5	29
Katrineholm	25	29.5	24	20	21	10.5
Sölvesborg	25	29.5	28	27	27.5	25.5
Gävle	27	29	27.5	27	26	23.5
Herrljunga	27	29	21	14.5	21.5	15.5
Härnösand	27	29	25.5	25.5	26.5	16.5
Linköping	27	29	29	29	30	27.5
Luleå	27	29	-	-	-	-
Skellefteå	27	29	25	28	27	26
Umeå	27	29	29	30	30	30
Älvdalen	27	29	28	28	28	-
Borås	35	28.5	26.5	26	23.5	16.5
Filipstad	35	28.5	28	29	28	27
Finspång	35	28.5	30.5	30	29	25

Kommun	Ranking 2021	Totalpoäng 2021	Totalpoäng 2020	Totalpoäng 2019	Totalpoäng 2018	Totalpoäng 2017
Heby	35	28.5	27.5	27.5	24.5	28.5
Partille	35	28.5	13	15.5	20.5	22
Uddevalla	35	28.5	23	24.5	26.5	15.5
Östra Göinge	35	28.5	28.5	26.5	24.5	22.5
Huddinge	42	28	31	31	29	32
Jokkmokk	42	28	20.5	24.5	21.5	21.5
Kalmar	42	28	24	20.5	22	-
Malmö stad	42	28	-	-	-	-
Motala	42	28	30	26.5	22.5	21
Sollentuna	42	28	29	29	23	23.5
Varberg	42	28	22	-	14.5	11.5
Borlänge	49	27.5	22	19	22.5	19
Göteborgs stad	49	27.5	31	30	26	22
Ljungby	49	27.5	17	20	21.5	25.5
Ludvika	49	27.5	26.5	32	-	-
Skövde	49	27.5	27	-	-	27
Tingsryd	49	27.5	-	-	-	-
Kramfors	55	27	20.5	21.5	25	10.5
Nyköping	55	27	28	28	22	24
Strömstad	55	27	25	18	25.5	12.5
Bollnäs	58	26.5	26	27	16	18
Järfälla	58	26.5	27.5	-	-	-
Lund	58	26.5	26.5	26.5	25.5	28.5
Ulricehamn	58	26.5	27	18.5	20	15.5
Uppsala	58	26.5	26.5	30	28.5	24.5
Eskilstuna	63	26	19.5	28	26.5	22.5
Karlskrona	63	26	21	31	23	22.5
Ronneby	63	26	11	-	21	-
Stockholms stad	63	26	25	26.5	25	20
Sunne	63	26	26.5	26.5	-	24.5
Söderhamn	63	26	26	-	30.5	-
Södertälje	63	26	25.5	7.5	-	19.5
Älvkarleby	63	26	15.5	19.5	18	18
Haninge	71	25.5	19.5	22	16.5	13.5
Hjo	71	25.5	21.5	16	17	16
Norrtälje	71	25.5	25.5	24.5	25.5	23
Knivsta	71	25.5	24	23	19.5	13.5
Vännäs	71	25.5	28.5	26.5	20	12
Habo	76	25	-	-	-	-
Halmstad	76	25	15.5	18.5	19.5	18
Lidköping	76	25	25	27	24.5	13
Nordmaling	76	25	20.5	14	-	6

Kommun	Ranking 2021	Totalpoäng 2021	Totalpoäng 2020	Totalpoäng 2019	Totalpoäng 2018	Totalpoäng 2017
Oskarshamn	76	25	21	17.5	11	20.5
Valdemarsvik	76	25	20.5	22.5	22.5	17.5
Värmdö	76	25	24	13	17	15.5
Ystad	76	25	23.5	25.5	24.5	19
Berg	84	24.5	26.5	24	26.5	26.5
Sandviken	84	24.5	26.5	21	21	14.5
Simrishamn	84	24.5	28	-	-	7.5
Säffle	84	24.5	25	23.5	27	18.5
Aneby	88	24	23.5	-	17.5	17
Bromölla	88	24	26.5	29.5	31	21
Karlskoga	88	24	25.5	25.5	30	19
Karlstad	88	24	24.5	24.5	24.5	25
Tidaholm	88	24	24	-	-	14
Upplands-Bro	88	24	19	25	23	25
Åtvidaberg	88	24	20.5	18.5	10.5	8
Bengtsfors	95	23.5	22.5	11.5	17.5	12
Båstad	95	23.5	22.5	5.5	15.5	12
Eksjö	95	23.5	22.5	25	28	20
Gnesta	95	23.5	24.5	25.5	16	22.5
Håbo	95	23.5	24.5	22	24.5	-
Kristinehamn	95	23.5	23.5	24.5	24.5	23
Dals-Ed	101	23	-	-	-	-
Kungsbacka	101	23	19	22	21.5	-
Lysekil	101	23	-	-	-	-
Perstorp	101	23	-	-	-	-
Västervik	101	23	22.5	23.5	23.5	19.5
Åmål	101	23	24.5	24.5	25	19.5
Östhammar	101	23	25.5	24.5	18.5	29
Degerfors	108	22.5	17	13	-	11
Fagersta	108	22.5	10	15.5	7.5	10.5
Höganäs	108	22.5	-	-	-	-
Karlsborg	108	22.5	22	24.5	18	17.5
Kungsör	108	22.5	-	-	-	-
Lomma	108	22.5	26	30	30	28
Sigtuna	108	22.5	9.5	-	9.5	15
Tanum	108	22.5	-	-	-	-
Flen	116	22	17	-	17.5	13
Hallstahammar	116	22	21	21.5	23.5	17.5
Markaryd	116	22	18	-	19	17
Mora	116	22	23	23	20	26.5
Grästorp	120	21.5	17.5	16	19.5	15
Mullsjö	120	21.5	24	-	21.5	-
Vadstena	120	21.5	20.5	21	-	19.5

Kommun	Ranking 2021	Totalpoäng 2021	Totalpoäng 2020	Totalpoäng 2019	Totalpoäng 2018	Totalpoäng 2017
Västerås	120	21.5	28	29	30.5	30
Hässleholm	124	21	-	-	-	-
Krokom	124	21	-	-	-	-
Skinnskatte- berg	124	21	23	-	-	-
Svenljunga	124	21	15	-	21	9
Gislaved	128	20.5	21	4	9.5	-
Hagfors	128	20.5	21	26	28	13.5
Lycksele	128	20.5	20.5	19	26	18
Munkedal	128	20.5	22	-	-	14
Nacka	128	20.5	24.5	27	23.5	21
Skara	128	20.5	10.5	21	-	-
Övertorneå	128	20.5	13.5	12.5	-	10.5
Arjeplog	135	20	27	31	31	23
Lessebo	135	20	23	22	16	5
Trosa	135	20	22.5	25	19	11.5
Tyresö	135	20	18.5	23	26	20.5
Kumla	139	19.5	23.5	23	15.5	19
Ljusdal	139	19.5	27	25	22.5	-
Norrköping	139	19.5	18.5	27.5	22	23.5
Enköping	142	19	14.5	26.5	15	8.5
Lidingö	142	19	20.5	25.5	21.5	9
Mjölby	142	19	17	-	17.5	14
Ockelbo	142	19	15.5	20.5	19	17.5
Osby	142	19	18.5	-	-	-
Alingsås	147	18.5	20	25	22.5	-
Hedemora	147	18.5	17	18	19.5	-
Kinda	147	18.5	15	-	-	16.5
Laholm	147	18.5	-	-	-	-
Vallentuna	147	18.5	16.5	16.5	19	-
Forshaga	152	18	21	11.5	17	-
Mölndal	152	18	16	-	-	-
Mörbylånga	152	18	-	-	-	-
Sjöbo	152	18	16.5	-	20	16
Svalöv	152	18	16	-	19.5	16.5
Torsby	152	18	12	15.5	19	14.5
Bjuv	158	17.5	15.5	16	13	-
Falun	158	17.5	18	12.5	15	17.5
Gnosjö	158	17.5	15	23.5	-	16.5
Helsingborg	158	17.5	20	18.5	20	14.5
Hudiksvall	158	17.5	18	30	21.5	17
Solna	158	17.5	18.5	16.5	19	5.5
Sotenäs	158	17.5	16.5	17.5	-	13
Emmaboda	165	17	-	-	-	-

Kommun	Ranking 2021	Totalpoäng 2021	Totalpoäng 2020	Totalpoäng 2019	Totalpoäng 2018	Totalpoäng 2017
Ragunda	165	17	16.5	18.5	15.5	10.5
Vingåker	165	17	17	6.5	13	7.5
Höör	168	16.5	18	10	-	17
Kävlinge	168	16.5	14.5	15.5	14	13
Vänersborg	168	16.5	17	-	-	-
Nässjö	171	16	15	13	16.5	17.5
Svedala	171	16	17	-	-	-
Söderköping	171	16	12.5	16	14.5	11
Hammarö	174	15.5	13.5	13	17.5	13
Överkalix	174	15.5	-	-	-	-
Nynäshamn	176	15	15	7.5	9	16.5
Surahammar	176	15	-	-	-	-
Vara	176	15	16	20.5	17.5	9.5
Danderyd	179	14.5	18.5	21	-	9.5
Lekeberg	180	14	14	16.5	-	-
Mariestad	180	14	17.5	-	17	15
Munkfors	180	14	13	18.5	19.5	13.5
Hultsfred	183	13.5	12	11	10.5	15
Mellerud	183	13.5	9.5	9.5	9	9
Älmhult	185	13	5	24	27	22
Arvika	186	12.5	12.5	12.5	-	12
Orsa	186	12.5	6	9	11.5	23
Sävsjö	188	12	14	-	-	13
Burlöv	189	11.5	12	12.5	16.5	12.5
Eslöv	189	11.5	10.5	7.5	-	15
Haparanda	189	11.5	19.5	21	22	23
Kil	189	11.5	16.5	20	-	21.5
Stenungsund	189	11.5	7.5	6	-	11
Säter	189	11.5	-	-	-	-
Upplands Väsby	189	11.5	15.5	11.5	15.5	16
Hofors	196	11	12.5	11	-	20.5
Timrå	196	11	14	15	20	-
Täby	196	11	15	15.5	17	16
Boden	199	10.5	16.5	18.5	-	8.5
Lilla Edet	200	9.5	-	-	-	-
Tranemo	201	9	-	-	-	-
Arboga	202	7.5	10.5	-	-	-
Arvidsjaur	202	7.5	5.5	5	16.5	5.5
Vansbro	204	6.5	12	-	-	-
Eda	205	6	5.5	13	18.5	4.5
Region Gotland	205	6	10	8	-	-
Vimmerby	205	6	4.5	-	-	-
Hallsberg	208	3	-	-	-	-

Kommun	Ranking 2021	Totalpoäng 2021	Totalpoäng 2020	Totalpoäng 2019	Totalpoäng 2018	Totalpoäng 2017
Ale*	-	-	-	-	-	-
Askersunds*	-	-	-	-	-	-
Avesta*	-	-	-	-	-	-
Bjurholms*	-	-	-	-	-	-
Bollebygd*	-	-	13.5	10	8	-
Borgholm*	-	-	-	-	-	-
Botkyrka*	-	0	27.5	19.5	-	14
Boxholm*	-	-	-	-	-	-
Bräcke*	-	-	-	-	-	-
Dorotea*	-	-	14.5	18	10	11
Ekerö*	-	-	-	-	-	-
Essunga*	-	-	-	-	-	-
Falkenberg*	-	-	19.5	17	20	12
Färgelanda*	-	-	-	-	-	-
Gagnef*	-	0	19	15.5	-	12
Grums*	-	0	8.5	9	-	12.5
Gullspång*	-	0	18.5	-	27.5	-
Gällivare*	-	-	-	-	-	-
Hylte*	-	-	-	-	-	-
Hällefors*	-	-	11.5	14	16	14
Härjedalen*	-	-	-	-	-	-
Högsby*	-	-	-	-	-	-
Hörby*	-	-	-	-	-	-
Kiruna*	-	0	9.5	16.5	-	-
Klippan*	-	0	20.5	-	-	13.5
Kungälv*	-	0	19	13.5	-	7
Köping*	-	-	23	21	24.5	14.5
Landskrona*	-	-	-	-	-	-
Laxå*	-	0	24	24.5	-	-
Lerum*	-	0	26.5	-	-	-
Lindesberg*	-	-	-	-	-	-
Ljusnarsberg*	-	-	-	-	-	-
Malung-Sälen*	-	0	8	-	12.5	6.5
Malå*	-	-	-	-	-	-
Mark*	-	-	-	-	-	-
Nora*	-	-	-	-	-	-
Norberg*	-	-	-	-	-	-
Nordanstig*	-	-	-	-	-	-
Norsjö*	-	-	-	-	-	-
Nykvarn*	-	-	-	-	-	-
Ovanåker*	-	-	11.5	19.5	17.5	19
Oxelösund*	-	-	-	-	-	-
Pajala*	-	0	4.5	-	5	2.5

Kommun	Ranking 2021	Totalpoäng 2021	Totalpoäng 2020	Totalpoäng 2019	Totalpoäng 2018	Totalpoäng 2017
Piteå*	-	-	31.5	32	30.5	30
Robertsfors*	-	-	21	31	25.5	16
Rättvik*	-	-	-	-	-	-
Sala*	-	-	-	28.5	27	20.5
Salem*	-	-	18.5	17.5	13.5	11.5
Skurup*	-	0	7.5	-	-	-
Sorsele*	-	-	28.5	26.5	27	15
Staffanstorps*	-	-	-	-	-	-
Storfors*	-	-	-	-	-	-
Storumans*	-	-	-	-	-	-
Strängnäs*	-	-	24	16.5	18	16.5
Strömsund*	-	-	-	-	-	-
Sundbyberg*	-	-	14	15	13	11.5
Tibro*	-	-	20	22	20.5	23.5
Tomelilla*	-	-	16.5	15	18	10.5
Torsås*	-	0	19.5	-	12	9.5
Trelleborgs*	-	-	-	-	-	-
Töreboda*	-	0	5	4.5	-	-
Uppvidinge*	-	-	-	-	-	-
Vaggeryd*	-	0	21	4.5	-	8
Vaxholm*	-	-	-	-	-	-
Vellinge*	-	-	-	-	-	-
Vetlanda*	-	0	14	-	-	15
Vilhelmina*	-	-	26.5	24	31	14
Vindeln*	-	0	11	13	-	-
Vårgårda*	-	0	25	-	24	24.5
Ydre*	-	-	16	23	20.5	10.5
Ånge*	-	-	13	15	13.5	8.5
Åre*	-	-	-	-	-	-
Årjängs*	-	-	-	-	-	-
Åsele*	-	-	10	21.5	26	18.5
Åstorp*	-	-	17	11.5	25	20
Älvsbyn*	-	-	-	-	-	-
Ängelholm*	-	-	19	22	25	15
Öckerö*	-	-	21	16	19.5	9
Ödeshög*	-	-	18	20.5	17	17
Örkelljunga*	-	-	23	9	22	17
Östersund*	-	0	32	-	30.5	25
Österåker*	-	0	19	-	18.5	16

* Kommunen har inte deltagit i enkätundersökningen 2021.

Bilaga 5. Resultat uppdelat på län och kommun

I denna bilaga redovisas resultaten för varje enskild kommun. Förutom ranking och totalpoäng för undersökningen 2021 redovisas andel av totalpoängen 2021, andel poäng från de senaste tre årens undersökningar, samt differensen mellan andel poäng 2021 jämfört med andel poäng från undersökningarna 2018–2020. Resultaten presenteras uppdelade på län.

Län	Kommun	Ranking 2021	Totalpoäng 2021	Andel av totalpoäng 2021	Andel av totalpoäng 2018–2020	Differens
Blekinge län	Karlshamn	5	31	97%	93%	4%
	Karlskrona	63	26	81%	78%	3%
	Olofström	1	32	100%	90%	10%
	Ronneby	63	26	81%	-	-
	Sölvesborg	25	29.5	92%	86%	6%
Dalarnas län	Borlänge	49	27.5	86%	66%	20%
	Falun	158	17.5	55%	47%	7%
	Hedemora	147	18.5	58%	57%	1%
	Leksand	5	31	97%	97%	0%
	Ludvika	49	27.5	86%	-	-
	Mora	116	22	69%	69%	0%
	Orsa	186	12.5	39%	28%	11%
	Smedjebacken	17	30	94%	90%	4%
	Säter	189	11.5	36%	-	-
	Vansbro	204	6.5	20%	-	-
	Älvdalen	27	29	91%	88%	3%
	Region Gotland	205	6	19%	-	-
	Gotlands län					
Gävleborgs län	Bollnäs	58	26.5	83%	72%	11%
	Gävle	27	29	91%	84%	7%
	Hofors	196	11	34%	-	-
	Hudiksvall	158	17.5	55%	72%	-18%
	Ljusdal	139	19.5	61%	78%	-17%
	Ockelbo	142	19	59%	57%	2%
	Sandviken	84	24.5	77%	71%	5%
	Söderhamn	63	26	81%	-	-
Hallands län	Halmstad	76	25	78%	56%	22%
	Kungsbacka	101	23	72%	65%	7%
	Laholm	147	18.5	58%	-	-
	Varberg	42	28	88%	-	-

Län	Kommun	Ranking 2021	Total- poäng 2021	Andel av totalpoäng 2021	Andel av totalpoäng 2018–2020	Differens
Jämtlands län	Berg	84	24.5	77%	80%	-4%
	Krokom	124	21	66%	-	-
	Ragunda	165	17	53%	53%	1%
Jönköpings län	Aneby	88	24	75%	-	-
	Eksjö	95	23.5	73%	79%	-5%
	Gislaved	128	20.5	64%	36%	28%
	Gnosjö	158	17.5	55%	-	-
	Habo	95	23.5	73%	-	-
	Jönköping	1	32	100%	98%	2%
	Mullsjö	120	21.5	67%	-	-
	Nässjö	171	16	50%	46%	4%
	Sävsjö	188	12	38%	-	-
	Tranås	17	30	94%	97%	-3%
	Värnamo	17	30	94%	83%	10%
	Emmaboda	165	17	53%	-	-
Kalmar län	Hultsfred	183	13.5	42%	35%	7%
	Kalmar	42	28	88%	69%	18%
	Mönsterås	14	30.5	95%	94%	1%
	Mörbylånga	152	18	56%	-	-
	Nybro	5	31	97%	94%	3%
	Oskars- hamn	76	25	78%	52%	27%
	Vimmerby	205	6	19%	-	-
	Västervik	101	23	72%	72%	-1%
Kronobergs län	Alvesta	5	31	97%	70%	27%
	Lessebo	135	20	63%	64%	-1%
	Ljungby	49	27.5	86%	61%	25%
	Markaryd	116	22	69%	-	-
	Tingsryd	49	27.5	86%	-	-
	Växjö	17	30	94%	88%	6%
	Älmhult	185	13	41%	58%	-18%
	Arjeplog	135	20	63%	93%	-30%
Norrbottens län	Arvidsjaur	202	7.5	23%	28%	-5%
	Boden	199	10.5	33%	-	-
	Haparanda	189	11.5	36%	65%	-29%
	Jokkmokk	42	28	88%	69%	18%
	Kalix	5	31	97%	98%	-1%
	Luleå	27	29	91%	-	-
	Övertorneå	174	15.5	48%	-	-
	Övertorneå	128	20.5	64%	-	-
	Bjuv	158	17.5	55%	46%	8%
Skåne län	Bromölla	88	24	75%	91%	-16%
	Burlöv	189	11.5	36%	43%	-7%

Län	Kommun	Ranking 2021	Total- poäng 2021	Andel av totalpoäng 2021	Andel av totalpoäng 2018–2020	Differens
Stockholms län	Båstad	95	23.5	73%	45%	28%
	Eslöv	189	11.5	36%	-	-
	Helsingborg	158	17.5	55%	61%	-6%
	Hässleholm	124	21	66%	-	-
	Höganäs	108	22.5	70%	-	-
	Höör	168	16.5	52%	-	-
	Kristianstad	14	30.5	95%	91%	4%
	Kävlinge	168	16.5	52%	46%	6%
	Lomma	108	22.5	70%	90%	-19%
	Lund	58	26.5	83%	82%	1%
	Malmö stad	42	28	88%	-	-
	Osby	142	19	59%	-	-
	Perstorp	101	23	72%	-	-
	Simrishamn	84	24.5	77%	-	-
	Sjöbo	152	18	56%	-	-
	Svalöv	152	18	56%	-	-
	Svedala	171	16	50%	-	-
	Ystad	76	25	78%	77%	2%
	Östra Göinge	35	28.5	89%	83%	6%
	Danderyd	179	14.5	45%	-	-
	Haninge	71	25.5	80%	60%	19%
	Huddinge	42	28	88%	95%	-7%
	Järfälla	58	26.5	83%	-	-
	Lidingö	142	19	59%	70%	-11%
	Nacka	128	20.5	64%	78%	-14%
	Norrtälje	71	25.5	80%	79%	1%
	Nynäshamn	176	15	47%	33%	14%
	Sigtuna	108	22.5	70%	-	-
	Sollentuna	42	28	88%	84%	3%
	Solna	158	17.5	55%	56%	-2%
	Stockholms stad	63	26	81%	80%	2%
	Södertälje	63	26	81%	-	-
	Tyresö	135	20	63%	70%	-8%
	Täby	196	11	34%	49%	-15%
	Upplands-Bro	88	24	75%	70%	5%
	Upplands Väsby	189	11.5	36%	44%	-8%
	Vallentuna	147	18.5	58%	54%	4%
	Värmdö	76	25	78%	56%	22%
Södermanlands län	Eskilstuna	63	26	81%	77%	4%
	Flen	116	22	69%	-	-

Län	Kommun	Ranking 2021	Total- poäng 2021	Andel av totalpoäng 2021	Andel av totalpoäng 2018–2020	Differens
Uppsala län	Gnesta	95	23.5	73%	69%	5%
	Katrineholm	25	29.5	92%	68%	24%
	Nyköping	55	27	84%	81%	3%
	Trosa	135	20	63%	69%	-7%
	Vingåker	165	17	53%	38%	15%
	Enköping	142	19	59%	58%	1%
	Heby	35	28.5	89%	83%	6%
	Håbo	95	23.5	73%	74%	-1%
	Knivsta	71	25.5	80%	69%	10%
	Tierp	5	31	97%	86%	10%
	Uppsala	58	26.5	83%	89%	-6%
	Älvkarleby	63	26	81%	55%	26%
Värmlands län	Östhammar	101	23	72%	71%	1%
	Arvika	186	12.5	39%	-	-
	Eda	205	6	19%	39%	-20%
	Filipstad	35	28.5	89%	89%	1%
	Forshaga	152	18	56%	52%	5%
	Hagfors	128	20.5	64%	78%	-14%
	Hammarö	174	15.5	48%	46%	3%
	Karlstad	88	24	75%	77%	-2%
	Kil	189	11.5	36%	-	-
	Kristinehamn	95	23.5	73%	76%	-2%
	Munkfors	180	14	44%	53%	-9%
	Sunne	63	26	81%	-	-
Västerbottens län	Säffle	84	24.5	77%	79%	-2%
	Torsby	152	18	56%	48%	8%
	Lycksele	128	20.5	64%	68%	-4%
	Nordmaling	76	25	78%	-	-
	Skellefteå	27	29	91%	83%	7%
	Umeå	27	29	91%	93%	-2%
Västernorrlands län	Vännäs	71	25.5	80%	78%	2%
	Härnösand	27	29	91%	81%	10%
	Kramfors	55	27	84%	70%	15%
	Sollefteå	4	31.5	98%	87%	11%
	Sundsvall	1	32	100%	100%	0%
	Timrå	196	11	34%	51%	-17%
Västmanlands län	Örnsköldsvik	17	30	94%	92%	2%
	Arboga	202	7.5	23%	-	-
	Fagersta	108	22.5	70%	34%	36%

Län	Kommun	Ranking 2021	Total- poäng 2021	Andel av totalpoäng 2021	Andel av totalpoäng 2018–2020	Differens
Västra Götalands län	Hallstaham- mar	116	22	69%	69%	0%
	Kungsör	108	22.5	70%	-	-
	Skinnskatte- berg	124	21	66%	-	-
	Surahammar	176	15	47%	-	-
	Västerås	120	21.5	67%	91%	-24%
	Alingsås	147	18.5	58%	70%	-13%
	Bengtsfors	95	23.5	73%	54%	20%
	Borås	35	28.5	89%	79%	10%
	Dals-Ed	101	23	72%	-	-
	Falköping	17	30	94%	-	-
	Grästorp	120	21.5	67%	55%	12%
	Göteborgs stad	49	27.5	86%	91%	-5%
	Götene	5	31	97%	80%	17%
	Herrljunga	27	29	91%	59%	31%
	Hjo	71	25.5	80%	57%	23%
	Härryda	17	30	94%	90%	4%
	Karlsborg	108	22.5	70%	67%	3%
	Lidköping	76	25	78%	80%	-2%
	Lilla Edet	200	9.5	30%	-	-
	Lysekil	101	23	72%	-	-
	Mariestad	180	14	44%	-	-
	Mellerud	183	13.5	42%	29%	13%
	Munkedal	128	20.5	64%	-	-
	Mölnadal	152	18	56%	-	-
	Orust	17	30	94%	64%	30%
	Partille	35	28.5	89%	51%	38%
	Skara	128	20.5	64%	-	-
	Skövde	49	27.5	86%	-	-
	Sotenäs	158	17.5	55%	-	-
	Stenung- sund	189	11.5	36%	-	-
	Strömstad	55	27	84%	71%	13%
	Svenljunga	124	21	66%	-	-
	Tanum	108	22.5	70%	-	-
	Tidaholm	88	24	75%	-	-
	Tjörn	5	31	97%	92%	5%
	Tranemo	201	9	28%	-	-
	Trollhättan	5	31	97%	-	-
	Uddevalla	35	28.5	89%	77%	12%
	Ulricehamn	58	26.5	83%	68%	15%

Län	Kommun	Ranking 2021	Total- poäng 2021	Andel av totalpoäng 2021	Andel av totalpoäng 2018–2020	Differens
Örebro län	Vara	176	15	47%	56%	-9%
	Vänersborg	168	16.5	52%	-	-
	Åmål	101	23	72%	77%	-5%
	Degerfors	108	22.5	70%	-	-
	Hallsberg	208	3	9%	-	-
	Karlskoga	88	24	75%	84%	-9%
	Kumla	139	19.5	61%	65%	-4%
	Lekeberg	180	14	44%	-	-
Östergötlands län	Örebro	14	30.5	95%	98%	-3%
	Finspång	35	28.5	89%	93%	-4%
	Kinda	147	18.5	58%	-	-
	Linköping	27	29	91%	92%	-1%
	Mjölby	142	19	59%	-	-
	Motala	42	28	88%	82%	5%
	Norrköping	139	19.5	61%	71%	-10%
	Söderköping	171	16	50%	45%	5%
	Vadstena	120	21.5	67%	-	-
	Valdemarsvik	76	25	78%	68%	10%
	Åtvidaberg	88	24	75%	52%	23%

Rapporten uttrycker nödvändigtvis inte
Naturvårdsverkets ställningstagande.
Författarna svarar själva för innehållet
och anges vid referens till rapporten.

Sveriges friluftskommun 2021

Kommunerna har en nyckelroll i att utveckla friluftslivet och många kommuner arbetar aktivt med friluftslivet till nytta och nöje för befolkningens välbefinnande och naturkontakt. Detta arbete vill vi stimulera. Därför genomför vi undersökningen av kommunernas friluftslivsarbete och delar ut priset till Sveriges friluftskommun. Priset delas ut av Naturvårdsverket i samarbete med Svenskt Friluftsliv och Sveriges Kultur- och Fritidschefers förening. Undersökningen är genomförd de senaste elva åren och vi har jämfört resultaten mellan åren för att kunna se utvecklingen i arbetet. Det är många kommuner som visar stora förbättringar och många hamnar högt upp i poänglistan och det är väldigt glädjande. Vår förhoppning är att arbetet med Sveriges friluftskommun ska stimulera än fler att arbeta aktivt och planerat med friluftsliv.

